

MAAILMAN ERI KULMILTA

Ranska kertoi neutroni- aseestaan

PARIISI, Ranska - Ranskan armeija on myöntänyt ensimmäisen kerran virallisesti, että sen vuodelle 1992 valmistuva ydinasejärjestelmä kykenee laukaisemaan neutronikärkiä.

Neutroniaseesta kerrottiin virallisessa sotilaallisessa julkaisussa. Puolustuslaitteiden mukaan lehden paljastus merkitsee sitä, että Ranska tulee todennäköisesti ensimmäisenä maana Länsi-Euroopassa ottamaan käyttöönsä kiistellyn neutroniaseen.

Lähteiden mukaan neutroniaseen kokeissa ollaan loppusuoralla. Neutroniaseesta on kehitetty useiden kuukausien ajan Muroan atollilla Tyynellä valtamerellä.

Neutronipommin sisältävät kärjet voidaan sijoittaa Ranskan tuleviin Hades-ohjuksiin. Niiden kantomatka on 350 kilometriä. Neutronipommin räjähdys surmaa ihmiset, mutta aiheuttaa vain vähän tuhoa rakennuksille.

Gandhi uusi hallitustaan

DELHI, Intia - Intian pääministeri Rajiv Gandhi uudesti valittiin siten hallitustaan ensi kerran pääministerikaudellaan. Gandhi nimitti uuden ulkoministerin ja vapautti kaksi ministeriä tehtävistään. Ulkoministeriksi nimettiin 61-vuotias veteraanipoliitikko Bal Ram Bhagat, jonka kansanedustajaura alkoi jo 35 vuotta sitten. Gandhi on tähän asti toiminut itse ulkoministerinä.

Hallituksesta saivat lähtee elintarvikehuollon vastannut ministeri Rao Birenra Singh sekä kemikaali- ja lannoite-ministeri Virendra Patil. Matkailuministeri Ashok Ghelot erosi tiistaina. He olivat viime aikoina joutuneet ankaran arvostelun kohteeksi.

Salkuttomien ministerien nimitystä osastin odottaa, koska Gandhi on tähän mennessä itse vastannut 12 ministeriöstä, ulkoministeriö mukaanluettuna.

Kuotsalaisia miinojen varastettu

TUKHOLMA, Ruotsi - Kolme hyvin pitkälle kehitettyä ja uudenlaisia miinaa on varastettu Ruotsin miinalinjasta saaleista miinoituksesta koulutettuihin. Huolimatta laajoista sukulaisuksista ja yrityksistä jäljittää miinat, niitä ei ole löydetty.

Kaapeleitten murtuneet pinnat viittaavat selvästi siihen, että ne on yksinkertaisesti irrotettu asennustöiden ankkuroinnistaan.

Toisin miinoihin on kohdistettu suoranainen sabotaasi ja eräissä tapauksissa laukaisujärjestelmä on tutkittu.

Puolustusvoimien esikunnassa epäillään, että miinat ovat vieraitten sukeltajien toimista irrotettu.

Meksikolle biljoonien lasku maanjäristyksestä

MEXICO CITY, Meksiko - Kun noin viikko oli kulunut Mexico Cityä ravistelleesta - yhtä yllättävästä kuin ennustettavastakin olleesta - maanjäristyksestä, kaupungin raunioista löytyi kuin ihmeen avulla pelastuneita ihmisiä, jopa vastasyntyneitä vauvoja.

Pelastustoimien tehokkuuteen ja järjestelmällisyyteen jäänee tällaisissa tilanteissa ainoat toivomisen varaa kaaoksen, sekasorron ja katastrofin ylivoimaisten mittasuhteiden vuoksi. Olihan maan hallinto osittain lamautunut valtion virastokennusten osittauduttua luonnonvoiman edessä erityisen hauraiksi.

Näin ollen on ehkä turha syyttää ketään siitä, että jotkut olivat toisia onnekkaita ja saivat erustajan pelastusmahdollisuuksia jaettavissa. Silti voi ymmärtää niiden kärkevyyttä, jotka odottivat viranomaisilta ripeämpää toimintaa omissa, sittemmin menehtyneiden omaistensa pelastamiseksi.

Meksikolaiset eivät ylen määrin luota johtajoiinsa, joiden tehotomus ja lahjottavuus onkin maassa puheena. Avustustoimistusten epäillään vilpynneen, koska viranomaisia ei ymmärretty voidella riittävin lahuksin. Ja joiden kuden sopii epäillä hyötynneen siitä, että julkisten rakennusten lujuusvaatimuksista oli ilmeisesti tingitty.

Nicaragua on mainittu esimerkiksi siitä, että vastaavalaisten luonnononnettomuus voi johtaa poliittiseen muuttamiseen. Managuan keskusta tuhoutui maanjäristyksessä vuonna 1973 silloisen diktaattorin Anastasio Somoza rouhuttua kansainvälisiä avustustarjontoihin taskulihansa tapaus tasoitti tietä sandien valtaututtuun le kuusi vuotta myhemmin.

Meksikossa kansalaisten nurina ei kuitenkaan voi saada yhtä dramaattista seurauksia. Toisin kuin Väli-Amerikan maat Meksiko on käynyt läpi vallankumouksellisen prosessin tämän vuosikymmenen alussa. Poliittisen järjestelmän tukipylväs PRI eli Institutionaalinen vallankumouspuolue perustaa vallassaolonsa oikeutuksen vasemmistopopulistisen aatteil-

Tuhannet ihmiset joutuivat puitte paljalle kahden maanjäristyksen tuhotuun heidän kotinsa Mexico Cityssä ja sen lähiympäristössä. Jo ennestään paholissa taloudellisissa vaikeuksissa kamppailevalle maalle luonnonmullistukset tulivat noin 2 biljoonan dollarin lasku.

den - ei siis feodaaliristokratian tai sotavaimien vauraan.

Vallan välineitä ovat valtiokoneiston lisäksi PRI poliittisena joukkojärjestönä sekä puolueen johtama ammattiyhdistysliike. Sen enempää poliittisella oppositiolla kuin muillakaan vastarintahengellään ei ole riittänyt voimia varteenotettavaan poliittiseen toimintaan.

Velat ahdistavat

Meksikoa ei voi pitää diktaaturina, mutta toisaalta valtiotulot ovat näytäneet siellä mahdolliselta. Maa on se kuitenkin on osoittautunut poliittiselta järjestelmältään ehkä

koko Latinalaisen Amerikan vakaimmaksi.

Maanjäristyskatastrofin on arveltu maksavan Meksikolle pari biljoonaa dollaria. Jo ennen järistystä se kävi neuvotteleva kolmen biljoonan dollarin lisävelasta, jonka avulla se olisi hoitanut kaikkiaan 96 biljoonaa dollarin suuruisen ulkomaa velan. Niihän kertyy yksinomaan korkoina 12 biljoonaa dollaria vuodessa. Jotain päivää sitten Meksikolle myönnettiin lykkäystä tämän vuoden maksuilla.

Velkaantumuminen lähti liikkeelle kun Meksiko suunnitteli vaurastuvansa nopeasti lähinnä öljyvarojensa avulla. En-

sin kansainvälinen talouslama ja korkokannan huima nousu ja sen jälkeen öljyn jatkuva yllätyksellisesti lasku. Nyt Yhdysvalloissa vaativat tuonnin rajoittamista vaatimaan meliala uhkaa tukkia Meksikolta valua luvattua. Jotka ovat pääneet sen jonkin verran maksukykyisiksi.

Vaikka Meksiko kuuluu muiden muiden Latinalaisen Amerikan maiden tapaan kolmannen maailman ns. teollistuvien valtioiden joukkoon, sen tärkeimmät vientituotet kertyvät energiatuotteiden ja mineraalien viennistä. Latinalaisen Amerikan yhteinen ongelma on se, että maataloustuotteiden ja muiden perushyödykkeiden viennillä ei ilmeisesti kyetä rahoittamaan mittavia teollistamisprojekteja, ellei maatalous elä nousuuhdannekautta. Ja koska näin ei nyt ole asian laita, maanosan velkaongelma saattaa kärjistyä uudelleen.

Kansantuote jyrkässä laskussa

Meksikon turhautumaa kuvaa se, että maan kansantuote on tämän vuosikymmenen aikana laskenut 30 prosentilla. Käytännössä öljyrikkauksien antama lupausta ei ole lunastettu. Eikä tilanteen paranemista ole näköpiirissä, vaikka Meksikon on melko kuuluisesti noudattanut kansainvälistä valtuustaston saneerausohjeita ylläpitääkseen luottokelpoisuuttaan.

Vaurastumisen vaatimaa malttia on Meksikossa yritetty noudattaa mutta luonnononnettomuuden myötä on kärsivällisyyteen voinut ilmentyä säälöä. Valtakunnan johdon on vaikeaa saarnata loputtomien kansalaisten pidettyvyyttä, varsinkin kun ohjeet tulevat pohjoisen naapurimaan hallitsijalta kansainvälisiltä laitoksilta. Meksikon historialliset perinteet kuuluvat, että Yhdysvaltain uhmaaminen tuo yleensä Meksikon presidentille kansalaisten silmissä suurmiestä.

Yksipuoliset toimet ulkomaisilla velkoilla vastaan sopivat kuvaan, jos hallitus katsoo kilpensä kiilottamisen kansalaisten silmissä tarpeelliseksi. Mikko Valtasaari

Amerikkalainen sai surmansa laivan kaappauksessa

WASHINGTON - Italialaisen matkustajalaivan Achille Lauron kaappaus päättyi viime viikon keskiviikkona kaappaajien antaututtua Egyptin viranomaisien käsiin. Egyptin ulkoministeri Esmat Abdel-Maguid vahvisti myöhemmin samana päivänä virallisesti tiedot kaappaajien antautumisesta. Kaappaukseen osallistui neljä palestiinalaista sissiä, jotka pitivät aluksella olleita yli 400 matkustajaa ja miehistön jäsentä panttivankinaan kahden päivän ajan.

Kaappaajat antautuivat Port Saidissa Suezin kanavan suulla Egyptin viranomaisille. Italian ulkoministeriön edustaja ilmoitti olleensa antautumisen jälkeen yhteydessä Achille Lauron kapteenin ja saaneensa kuulla, ettei väkivaltaa oltu käytetty kaappauksen aikana. Kapteenin mukaan kaikki laivalla olleet voivat hyvin.

Tiedot osoittautuivat kuitenkin erheellisiksi, sillä myöhemmät uutiset kertoivat kaappaajien surmanneen yhden laivan amerikkalaisista matkustajista. Uhri oli 69-vuotias newyorkilainen Leon Klinghoffer, yksi kaappauksen aikana laivalla olleista amerikkalaisista.

Varhain perijantilaamuna Italian viranomaiset ilmoittivat sissien saapuneen Sisilian Egyptin sotilasvoimien lentokoneessa. Washingtonista kerrottiin US hävittäjälentä seuranneen egyptiläistä lentokonetta, mikä oli matkalla Tunisian, ja pakottaneen sen lentämään Italiaan. Myöhemmin Valkoinen Talo myönsi tiedot oikeiksi. Egyptin presidentti Hosni Mubarak sanoi sissien luovutettua Palestiinan vapautusjärjestön (PLO) käsiin viisi tuntia ennen kuin tieto siitä, että he olivat surmanneet yhden amerikkalaisen, tuli ilmi.

PLO:n jäsen Abul Abbas, josta tuli kaappauksen keskeisin hahmo, onnistui pakenemaan myöhään lauantai-iltana jugoslavalaisella lentokoneella, minkä uskottiin olleen matkalla Belgradiaan.

Abbas pakeni Italiasta vain tunteja sen jälkeen, kun US tuomari oli antanut vangitsemismääräyksen, missä häntä syytettiin merirosvoudesta, viikon aikana laatiakseen kompromissiehdotuksen.

Vaikka Abbas ei itse osallistunut kaappaukseen, ja vaikka hänen uskotaankin neuvotelleen sen päättymistä, häntä pidetään syyllisenä, koska hän johtaa kaappaukseen osallistuvien sissien PLO-haajärjestöä.

Tiistaisten tietojen mukaan Jugoslavian hallitus salli Abbasin, 38, poistua maasta US:n toiveiden vastaisesti. Ulkoministeriön mukaan Jugoslavian hallitus ei antanut virallista ilmoitusta asiasta, mutta PLO:n viranomaisien mukaan Abbas oli polstunut maasta salaiseen määränpäähän.

Senaatin alijäämäesitys

WASHINGTON - Senaatti hyväksyi viime viikolla ehdotuksen, missä vaaditaan federaalisen alijäämien eliminointia vuoteen 1991 mennessä, mutta valtiovarainministeriön joutunut tukalaan tilanteeseen, koska kongressi ei pysty päättämään, tulisiiko lainausoikeus laajentaa tämän vuoden kuluja kattamiseksi.

Lainlaajitus olivat valmiita ainakin väliaikaiseen ratkaisuun hallituksen rahavaikeuksissa. Viime viikon keskiviikkona istunnossaan senaatti hyväksyi, läänin 75-24, alijäämien supistamista vaativan lakiesityksen.

Lakiesityksen sponsorioijina toimivat republikaaniset senaattorit Phil Gramm (Teksas) ja Warren Rudman (N.H.). Se on saanut myös presidentti Reaganin vankan kannatuksen.

Valtiovarainministeri James A. Baker III usko, että suunnitelma saattaa hyvinkin onnistua, mutta sanoi sen saattavan vaaria supistuksia Pentagonin budjetissa.

Bakerin mukaan tasapainosana oleva budjetti on mahdollinen ilman veronkorotuksia, mutta se vaatisi jonkinlaisia supistuksia puolustusvoimien menoissa.

Edustajahuoneen ja senaatin edustajista koottu konferenssi kokoontuu myöhemmin tämän viikon aikana laatiakseen kompromissiehdotuksen.

Pelissäännöt vaikea pala myös Kepulle

Työelämän pelissäännöt ovat osoittautuneet hankalaksi ongelmaksi yllättäen myös keskustapuoleen. Kepun oma aväki ei tule tyytymään ns. työriittakomitean loppuraportin antiin vaan väläyttää painostustoimia, mikäli puolueen hallitus ja eduskuntaryhmä aikovat viedä lävitse liian työnantajajäytävällisiä uudistuksia.

Tähän saakka poliittinen paine pelissäännöistä on kaatunut yksinomaan sosialidemokraattien niskaan.

Kepulla vaikeuksia ay-liikkeessä

Keskustapuolueen suhteutuminen ay-liikkeeseen ja sen tavoitteisiin on toistaiseksi ollut ongelmallinen. Puolueen elin-ehdoksi on nähty suuremman kannatuksen saaminen palkan-sakkajen ylläajaa, mikä jäi kismittämään ay-liikettä. Helpotusta ei tuonut sekään, että työnantajien sakkoja kiristettiin samanaikaisesti rutkasti.

Ay-liike lähtikin hakemaan uudistuksia työelämän suhteisiin Pekkas-ratkaisussa perustettun työriittakomitean kautta.

Komitean työ oli alusta lähtien vaivalloista: työnantajat valitsivat erittäin hyökkäävän taktikan.

Kireydetty tilanne on nyt tämä: sosialidemokraatit ovat valmiita viemään lävitse ay-liikettä tyydyttävää uudistuksia; mitä se on vielä määrän peitossa. Yksin demarit eivät siihen pysty, sillä ei-sosialistilla on hallituksessa enemmistö ministeripaikoin 9-8. Lopullisen ratkaisun tekevät siis keskustapuolue, SMP ja RKP. Työmarkkinajärjestöjen käsiin ei pakettia voida palauttaa - se olisi hyödytön.

Keskiset ratkaisut tulisi tehdä ennen ensi kevään tuloneuvottelua.

Kireydetty tilanne on nyt tämä: sosialidemokraatit ovat valmiita viemään lävitse ay-liikettä tyydyttävää uudistuksia; mitä se on vielä määrän peitossa. Yksin demarit eivät siihen pysty, sillä ei-sosialistilla on hallituksessa enemmistö ministeripaikoin 9-8. Lopullisen ratkaisun tekevät siis keskustapuolue, SMP ja RKP. Työmarkkinajärjestöjen käsiin ei pakettia voida palauttaa - se olisi hyödytön.

Keskiset ratkaisut tulisi tehdä ennen ensi kevään tuloneuvottelua.

Jatkuu sivulla 5

Nobelin Rauhanpalkinto lääkäreille

OSLO, Norja - Tämän vuoden Nobelin rauhanpalkinto jaettiin kansainväliselle lääkärijoukko, joka on ottanut tehtäväkseen ydinsodan ehkäisemisen. Neuvostoliittolaiset ja amerikkalaiset lääkärit perustivat vuoden 1980 joulukuussa "International Physicians for the Prevention of Nuclear War" järjestön voidakseen varoittaa ihmisiä kautta maailman ydinsodan kauhuista.

Perustajajäsenet tri Bernard Lown Yhdysvalloista ja tri Yevgeny I. Chazov Neuvostoliitosta puhuivat voitostaan lehdistökonferenssissa Genevessä. Tri Lown sanoi, että kuukaan ei kuuntele hänen puheensa ydinasioista, mutta kaikki ovat korvat höröillä, jos keskustelunaiheena ovatkin sydäntaudit.

Rauhanpalkinnon rahallinen arvo on \$224,000 ja lääkärit uskovat, että sen turvin voidaan rahoittaa lääkärien matkustelu heidän kiertäessään maailmaa ja puhuessaan ihmisille ydinsodan vaikutuksista.

Tänä vuonna rauhanpalkinnon saajaehdokkaista oli enemmistö: 99. Näistä 20 oli järjestöjä. Ehdokkaiden joukossa oli myös presidentti Ronald Reagan ja Uuden-Seelannin pääministeri David Lange.

Nobel -palkinto on sen 84-vuotisen historian aikana myönnetty kahdelle virassa ollealle US presidentille, kolmelle US ulkoministerille ja kahdelle US puolustusministerille.

Lääketieteen Nobel amerikkalaisille

TUKHOLMA, Ruotsi - Kaksi amerikkalaista tiedemiehstä, perinnöllisyysopin tutkijat Joseph Goldstein ja Michael Brown, saivat vastaanottaa vuoden 1985 Nobelin lääketieteen palkinnon.

Nelissäkymmenessä olevat tiedemiehet työskentelevät University of Texasin palveluksessa, missä heidän tutkimustyönsä on johtanut uudenlaisen ymmärryksen kolesteroliin aineenvaihdunnassa, mikä kykenee estämään verisuonten kalkkeutumisen sekä sydänkohtaukset.

Miehet saavat jaettavakseen \$225,000 rahasumman.

Billy Ruth Elliott, Columbus Ohlost, näyttää valokuvaa, missä hän seisoo aviomiehensä Jerry Elliottin vierellä. Anossaan hiljattain Social Security-avustuksia Mrs. Elliott sai tietää, että hänen aviomiehensä oli kuollut neljä vuotta sitten.

Poliisiraporttien mukaan Columbuksen keskustan lähistöllä olevalla pelloilla kuolleena löydetty mies kesäkuun 6, 1981 tunnistettiin paria päivää myöhemmin 47-vuotiaaksi Jerry Elliottiksi. Kuolinsyyksi todettiin alkoholin yliannostuksesta kohtunut sydänkohtaus.

Mrs. Elliott ei ilmoittanut miehestään kadonneeksi, koska hän oli alkoholisti ja saattoi usein kadota useiksi kuukausiksi kerrallaan. Columbuksen poliisipäällikkö Ralph Casto sanoi poliisilaitoksen virkailijoiden koettaneen ottaa yhteyttä vainajan perheeseen, mutta tuloksetta.

Mrs. Elliott puolestaan epäili heidän paneutuneen etsintään tosissaan, koska hän "ei saanut postikorttia, ei kirjettä eikä edes puhelinsoittoa poliisilta". Poliisipäällikkö Caston mukaan asiaa tutkineet poliisit eivät muistaneet, lähetti-vätkö he postikortin Mrs. Elliottille.

This week in

The Finnish-American

RAIVA AJA

Page 3

- The story of Kreetta Haapasalo, the first women folk singer in Finland.
- "The Translator" by Walter M. Poti continues. This week: Confusion at the Doctor's and Dentist's office.
- The Immigration History Research center in St. Paul celebrates its 20th Anniversary in November.
- Scanfest '85 in Portland this December.
- Kalevala study group in Fitchburg, Mass.

U.S.P.S. 454580

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

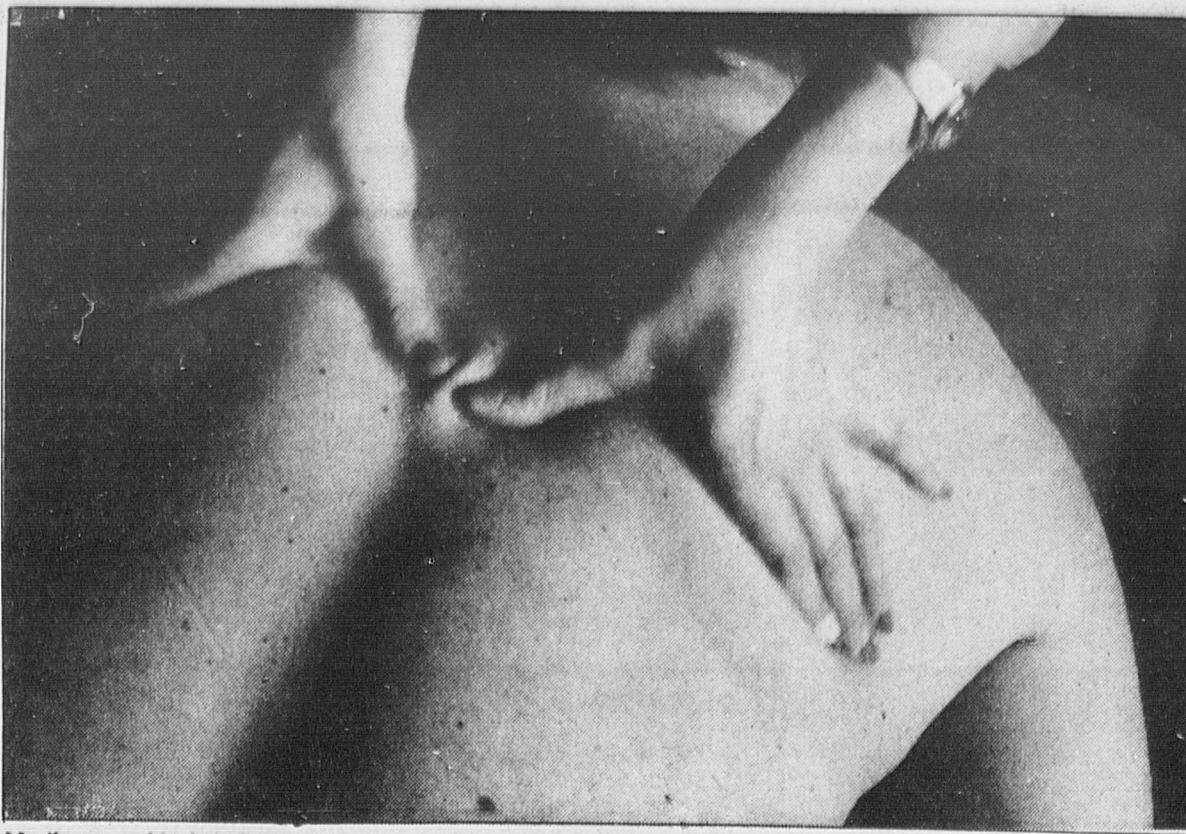
Published by RAIVAAJA PUBLISHING CO.
Weekly on Thursday except when Holiday falls on
Thursday, then on Wednesday
147 Elm St., P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Phone (617) 343-3822
Second Class postage paid at Fitchburg, MA

Marita Cauthen Editor J. N. Ratila Manager

SUBSCRIPTION RATES (TILAUSHINNAT)

UNITED STATES	CANADA
12 Mo. \$20.00	
6 Mo. 13.00	
3 Mo. 9.00	
FINLAND	
12 Mo. \$24.00	
6 Mo. 17.00	

Single copies 35c

Maailman vanhin hoitokeino.

Uutta tuulta aserintamalla

Seitsemäntoista vuoden ajan Kansallinen kiväriyhdistys (NRA) on tehnyt kaikkensa voidakseen kumota nykyisen asekontrollin. Yhdistys ei ole enää kaukana tavoitteestaan, sillä senaatin heinäkuinen päätös, äänin 79-15, lievensi asekauppiain koskevia rajoituksia ja teki tappavien aseiden ostamisen ja kantamisen helpommaksi.

Senaattori James A. McClure (R-Idaho) ja edustajahuoneen jäsen Harold L. Volkmerin (D-Missouri) sponsoroiman McClure-Volkmer lakiesityksen läpäisy oli todellinen yllätys monille amerikkalaisille.

Marraskuussa tulee kuluneeksi 22 vuotta siitä, kun Lee Harvey Oswald surmasi presidentti Kennedyn NRA:n lehti-ilmoituksen välityksellä tilaamallaan kiväärillä. Viisi vuotta myöhemmin Martin Luther King Jr. ja Robert Kennedy saivat kokea samanlaisen kuoleman. Seurauksena syntyi vuoden 1968 asekontrollilaki. Sitä seuranneina vuosina amerikkalaisten enemmistö on ilmaissut kannattavansa yhä tiukempaa käsiaseiden valvontaa.

Miksi kaiken tämän jälkeen on päätetty luopua monista nykyisistä rajoituksista?

Syynä on ehdottomasti NRA:n harjoittama käytäpolitiikka. Yhdistys on ollut erittäin tarkka poliittisten liittolaistensa valinnassa. Vuosina 1983-84 NRA rikastutti McClure-Volkmer lakiehdotuksen puolesta äänestäneiden senaattorien vaalikassoja 95,000:lla dollarilla. Lisäksi yhdistys käytti \$423,000 erilaisiin tarroihin, mainoskilpiin ja radiomainoksiin, jotta kyseiset senaattorit voitaisivat vaaliuurnilla.

McClure-Volkmer lakiesityksen turvin aseiden omistajat voivat toimia vastuuttomasti ja välinpitämättömästi. Asekauppiat ovat oikeutettuja myymään aseita omista yksityisistä kokoelmistaan ilman minkäänlaisia asiakirjoja. Mikä pahinta, lakiehdotus ehdottaa federaalisten tarkastusten rajoittamista. Nykyisellään Alkoholi-, tupakka- ja asevirasto (ATF) voi tarkastaa asekauppiain asiakirjoja varoitusta kuinka usein tahansa. McClure-Volkmer lakiesitys rajoittaisi tarkastukset yhteen vuodessa ja asekauppiaille tulisi lisäksi ilmoittaa asiasta etukäteen.

Kuulostaa todella järkevältä! Saman logiikan mukaan meidän tulisi antaa varoitus ylinopeudella ajaville autoilijoille vateiden varrella piilleskelevistä poliiseista.

Presidentti Reagan kuuluu NRA:han eikä koettanut salailla sitä, että kannattaa lakiesitystä täydellä sydämeästään. Se saattaa hyvinkin auttaa häntä rauhoittamaan niitä konservatiivisia kannattajia, jotka ovat ilmaisseet tyytymättömyyden merkkejä korkeimman oikeuden mallillisesta asenteesta abortin ja koulurukouksen suhteen.

Vaikka Valkoisen Talon mottona on rikollisuuden taltuttaminen, se on kuitenkin valmis kannattamaan lakiesitystä, minkä avulla rikolliset voivat hankkia käsiaseita nykyistä helpommin.

Ankarien rangaistusten vaatiminen ja tappamisen tuomitseminen ei ole mitään muuta kuin tahallista sokeutta, ellei samalla olla myös valmiita jonkinlaisiin ehkäisy- ja rajoitustoimiin.

Nimipäivät

Lokakuun 24 p. Asmo
Lokakuun 25 p. Sointu
Lokakuun 26 p. Amanda, Manta
Niina
Lokakuun 27 p. Helli, Helle,
Helli, Helli
Lokakuun 28 p. Simo
Lokakuun 29 p. Urmas
Lokakuun 30 p. Ella

Vanhoja konsteja uudessa pussissa

Anna-Leena Pyykkönen

kuvat

Juha-Pekka Laakio

Yhä useammat ihmiset yrittävät päästä paineistaan fyysikaalisten hoitolaistosten mukavilla laivereilla. Vaikka hoitomenetelmät kalskahtavat upo-uksilla maailman vanhin keino, hierontaa, on yhä arvossaan.

Maailman vanhimmat hoitokeinot, painaminen ja hieronta, elävät uutta kukoistuskautta. Fysikaalisissa hoitolaistoksissa on alettu uudelleen kunnioittaa käsityötä, jota sähköhoitot tai laserit eivät pystyneet voittamaan. Laitokset markkinoivat uusia ns. vaihtoehtoisia hoitoja kuten vyöhyketerapiaa tai lymfapumppaus, mutta itse asiassa nekin ovat vanhoja konsteja uudella nimellä.

Vaihtoehtoisia hoitoja kysytään stressisairauksien hoitoon. Jos jossain niin fysikaalisissa hoitoissa tiedetään, mitä tulee ihmisten aineellisen hyvinvoinnin kääntöpuolella. Epämääräinen pahoinvointi ja lämpöisy lisääntyvät. Niistä johtuvien selkän ja niskakipujen hoitoon tarvitaan kokonainen lääkärintähtimistelijöiden armeija.

Painaminen ja hieronta käyvät hyvin kaupaksi, koska ihminen rakastaa mukavuutta. On ihanaa kun joku hoitaa, hieroo ja lämmittää. Jos se joku oikein oikein näitisi pyytää, kylä siinä muutamaa hoitavan liikkeenkin voi tehdä. Jo yhdestä käynnistä tulee hyvän olon tunne. Ainakin hetkeksi.

Hoitovuoteelle laskeutuaan monetkin rasitettu ihminen siirtää mulle vastuun voittoa. Paljon suurempaa toimintatarmoa vaatii esimerkiksi se, että rupeaisi työpaikalla mesomaan huoneista työasennosta tai työvälineistä - ja siitä voisi vielä saada rähäjänsä maineen.

Kolmas syy fysikaalisten hoitojen suosioon on nuoruuden, terveyden ja kauneuden ihannointi. Voi kauhistus, jos ihmisen toimintakyky heikkenee kesken säädetyn työajan ja -iän. Vanhanakaan ei voi jäädä makaamaan sänkyyn. Liikuntakykyisenä pysyminen hautaan asin on miellyttävämpi ihmiselle itselleen ja ennen kaikkea helpompaa hänen hoitajalleen.

Stressi ja jännitys ovat vakavia ongelmia niistä kärsiville. Fysikaalisilla hoitoilla autetaan toki muitakin "oikeasti" sairaita kuten reumaattisia, astmaattikoita, CP- vammaisia ja leikkauksista toipuvia. Menetelmiä käytetään myös psykiatrian apuna.

Mutta niitä käytetään myös muodin vuoksi.

"Hoidon tarve on todella rajaton. Jokainenhan meistä kaipaisi niskahierontaa kerran päivässä", alan johtava fysioterapeutti Erkki J. Valttonen huomauttaa. Ehkä pian toteutuu vanha ennustus, jonka mukaan tulevaisuudessa puolet Suomen kansasta hoitaa toista puolta.

Suomen jokaisessa kirkonkylässä ja korttelissa alkaa jo olla fysikaalinen hoitolaisto. 1981 niitä oli noin 500, kaksi vuotta myöhemmin jo kaksisataa enemmän. Viime keväänä jo pelkästään Uudenmaan läänissä oli lähes 500 hoitolaistosta, valtaosa Helsingin seudulla.

Kymmenet ja sadat laitokset elättää se, että julkisissa laitoksissa fysikaalisia hoitoja on vaikea saada esimerkiksi Helsingissä. Satraaoloissa ja terveyskeskuksissa niitä annetaan, muttei tarpeeksi.

Lupia saa helposti

Hoitolaistoksen omistaa yleensä lääkärintähtimistelijä, jonka apuna työskentelee pari kolme kollegaa. Tällaisten pienten hoitolaistosten sanotaan kannattavan parhaiten. Kannattavuus perustuu siihen, että omistaja itse tekee pirkkiä päivittäin firmansa eteen.

Yhden naisen firmat ovat lisääntyneet, kun nuoret jumppariouvat haluavat hoitaa lapsiaan päivät ja muutamaa poitaita iltaisin. Lääkärintähtimistelijat on noin 3 900, ja virkoja auki kymmeniittäin. Myös kuntahoitajista on pulaa, ainakin siellä täällä.

Alan nopea laajeneminen pelottaa "vanhoja" laistoksia - vanhana pidetään jo 15 vuotta toimintua. Niiden omistajat vaakuuttavat olevansa huolissaan ennen kaikkea potilaan turvallisuudesta. He pelkäävät, ettei aivan nuorilla tultjoilla ole riittävä kokemusta ja vastuuntuntoa potilaista. Toisaalta he epäilevät suurten ketjuuntuneiden hoitolaistosten luukuhilnatyötä ja kaupallisuutta.

Puoskareista tai kehoista hoidoista kannellaan lääkärintähtimistelijä tai lääninhallitukseen erittäin harvoin.

Luvat uusille hoitolaistoksille antaa lääninhallitus. "Instituutin" voi perustaa ja omistaa kuka vain - edellyttäen, että laistoksella on vastaava lääkärintähtimistelijä ja ns. taustalääkäri. Luvat ovat yleensä myönnetty. Jos alueen väkiluvun on arvioitu riittävän, siitä on olemassa korkeimman hallinto-oikeuden päätös. Sen mukaan laistoksia pitää saada perustaa, koska maassa vallitsee elinkeinonharjoittamisen vapaus.

Vanhat konstit käytössä

Kun noidannuoli iski, lihas-kouristus yritettiin ennen vanhaan poistaa kuumalla puurolla tai lämpöisellä hiekkapussilla. Samaa yritetään nytkin, mutta hienoimmilla vempaimilla. Lämmön ohella myös kylmä on yksi yksinkertaisimmista hoitoista. Sitä voidaan harrastaa kotonakin jääpalalla.

Hoitoaloissa on tarjolla sekä lämpö-että kylmäpaketteja. Myös vyöhyketerapia ja lymfa-

pumppaus ovat vanhojen oppien sovellutuksia.

Lymfa kehitettiin 1930-luvulla ihmisen kudoksia uusimaan. Kevyellä käsipumppauksella nopeutetaan lymfa-elin immundeiden kulkua ja poistetaan si-dokudoksen turvotusta. Lisäksi se tasapainottaa hermostoa niin että yöhermosto voimistuu. Se rauhoittaa kiireistä, stressattua ihmistä ja rentouttaa hänet.

Vyöhyketerapia pohjaa intiaanien oppiin, jonka mukaan ihminen on jaettu päästä varpaisiin kulkeviin vyöhykkeisiin. Jokaisella elimellä on oma heijastusalueensa jalak-pohjassa. Jos jokin elin tai toiminta häiriintyy, sen heijastusalueella alkaa kerääntyä kuona-aineita. Kun niitä painelee, sattu. Samalla veri lähtee kiertämään elimistön siinä osassa, missä on ongelmia.

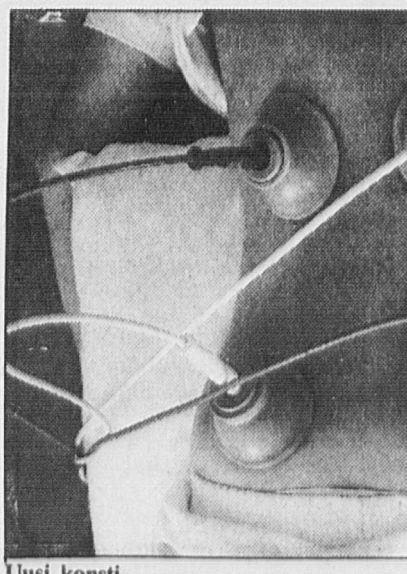
Monet vyöhykehoitajat ovat omasta mielestään saaneet hyviä tuloksia. Fysioterapian tuloksia on kuitenkin vaikea mitata tieteellisesti. Vanhat kokeet jumpparit sanovat, että hoidoista ja paranemisesta ainakin puolet johtuu psykosomaalisista tekijöistä. Menemme siis muka hoitamaan ruumiistamme, mutta ettemmekin lohtua sielullemme. Ja usein saammekin terveyskasvatusta, uusia elämänohjeita ja mitä vain, joskus jopa humpuukkipoppeja.

Yksi ammattikunnan suurimpia taitoja on saada ihmisen rentoutumaan. Kaikilla se ei onnistu koskaan.

Hyvään hoitoon kuuluu, että hoitaja asettuu potilaan tasolle ja päättää yhdessä tämän kansa hoidon tavoitteet. Usein päämäärä on yksinkertainen. Vaikkapa vain, että potilas alkaa kävellä puoli kilometriä päivittäin tai että hän muuttaa istuma-asentoaan. Tärkeänä pidetään potilaan motivoimista hoittamaan itse itseään.

Tärkeintä on alkututkimus, jonka tekee ensin lääkäri, sitten lääkärintähtimistelijä. Olkapää voi olla kipeä useasta kymmenestä eri syystä. Hoitotapa valitaan juuri syyn perusteella. Mm. sen vuoksi ammattikoulutuksen saaneet varoittavat puoskareista, joilla ei ole riittävästi tietoa ihmisen vainminnoista. He hallitsevat vain muutamaa niksin, joita he käyttävät taudin syistä piittaamatta.

Edellisistä syistä fysioterapian tuloksia on vaikea mitata tieteellisesti. Tarkkaa tietoa hoitosarjojen tarpeellisista pituuksista tai hoitojen oikeista voimakkuuksista ei ole, koska ihmiset ovat niin erilaisia ja

Uusi konsti.

Lahjoituksia 80-vuotiaalle Raivaajalle!

TUKEMISRAHASTO NYT: \$ 10,443.94

ALMA K. OJANEN

s. elok. 7, 1897
k. lokak. 6, 1985

Äitinsä muistolle lahjoittaa Lea E. Goff ja poikansa Allan, Richard ja Raymond . . . \$50.00

Gertrude ja Allan Lepp, Fitchburg \$5.00
Amy Van Hazinga, Fitchburg \$5.00
Helga ja Harry Salmi, Ashburnham, MA \$10.00
Ethel ja George Anttonen, Fitchburg \$10.00
Irene Cook ja Ellen Rauhala, Ashby, MA \$10.00
Ina Hansen, Fitchburg \$10.00
Sumner Goff, Ashby \$10.00
Aune Stepton, Fitchburg \$5.00
Pauline R. Thomas, Fitchburg \$10.00
Natalie ja John Ratila, Fitchburg \$20.00
Weikko ja Ellen Hill, Fitchburg \$5.00
Sirkka ja Eugene Hoglund, Ashburnham \$10.00
Chester ja Liisa Talix, Hancock, NH \$10.00

ANNA PEDERSENIN MUISTOLLE

k. elok. 9, 1985

Lempi ja Wilho Aalto, Westminster, MA \$5.00
Helmi ja Toivo Tuominen, Westminster \$5.00

HILDA AROMAAN MUISTOLLE

k. syysk. 21, 1985

Ellen Hangas, Lunenburg, MA \$5.00

Kuolleita

Ellen Fisk

HYNNIS, MA - Ellen (Groop) Fisk, 81, Hyannis, kuoli lokak. 5, 1985 Cape Regency Hoitokodissa Centervilleissä. Hänen aviomiehensä oli edennyt Leonard F. Fisk.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa huhtik. 15, 1904 ja kävi koulunsa Fitchburgissa. Hän asui useiden vuosien ajan West Barnstablessa ennenkuin muutti Hyannisiin.

Kaipaamaan jäi kaksi tyttärelä Rachel Valasakos, San Diegossa.

Rachel Valasakos, San Diego, Kalif. ja Marjorie Scudder, Hyannis; sisko Edith Katson ja velli Herbert Groop, kumpikin Fitchburgissa; seitsemän lastenlasta; kuusi lastenlasten lasta ja useita sisarusten lapsia.

Hautaaminen tapahtui West Barnstablen hautausmaahan.

Tillie Enlund

FITCHBURG, MA - Tillie (Jacobson) Enlund kuoli San Diego, Kaliforniassa. Hän oli Waino Enlundin vaimo.

Kaipaamaan jäi aviomiehen lisäksi poikapuoli; kaksi tyttärelä; sisko Selma Passoja, Fitchburgissa; kolme lastenlasta sekä useita sisarusten lapsia.

Hautajaiset pidettiin San Diegossa.

Otto E. Hendrickson

FITCHBURG, MA - Otto E. "Hack" Hendrickson, 81, 432 Rollstone St., kuoli lokak. 10, 1985 Birchwood Manor Hoitokodissa.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa huhtikuun 9, 1904 Matti ja Mari A. (Kuoppala) Hendricksonin poikana ja asui Fitchburgin alueella koko ikänsä.

heidän kiputuntemuksensa vaihtelevat.

Lääketieteellistäkin tietoa hoitojen tuloksista toki on. On esimerkiksi tutkittu, että hermorataäritys auttaa kipuihin enemmän kuin se ettei mi-

Hän työskenteli Fitchburgin kaupungin palveluksessa useiden vuosien ajan jäaden eläkkeelle 16 vuotta sitten.

Vainaja oli Toisen maailmansodan veteraani. Hän soitti sekä klarinetilla että saksofonilla useissa alueen orkestereissa.

Kaipaamaan jäi velli Lennie Hendrickson, Townsend kaksi sisarusta Lempi Traver, Astoria, N.Y. ja Aili Hendrickson, Fitchburg; sekä useita sisarusten lapsia.

Boskin Hautautolmisto Fitchburgissa huolehti hautauksesta. Hautaaminen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

Sandra Hakala

CAMBRIDGE, N.Y. - Sandra Hakala kuoli perjantaina, lokakuun 4, 1985. Hän oli kuollessaan 94-vuotias.

Kaipaamaan jäi poika William Hakala.

Richard O. Penttinen

GARDNER, MA - Richard O. Penttinen, 64, 68 Abbott St., kuoli lokak. 12, 1985 University of Massachusetts Medical Centerissa Worcesterissa.

Hän oli syntynyt Gardnerissa Arvi ja Lydia (Larm) Penttisen poikana ja asui Gardnerissa suurimman osan elämänsä ajan. Hän työskenteli tarkastajana Simplex Time Recorder yhtiössä yhdeksän vuoden ajan.

Vainaja oli Toisen maailmansodan veteraani.

Kaipaamaan jäi vaimo Regina (Chaisson) Penttinen; tyttärelä Lorraine E. Freitag, Warwick.

Hautaaminen tapahtui Pine Grove hautausmaahan Templetonissa.

toa esimerkiksi hoitosarjojen tarpeellisista pituuksista tai hoitojen oikeista voimakkuuksista ei ole, koska ihmiset ovat niin erilaisia ja heidän kiputuntemuksensa vaihtelevat.

Käytännön työssä hoitajat pohjaavat potilaan omiin toiveisiin ja tuntemuksiin. Annetaan siis hoitoa mikä tuntuu hyvältä tai siitä, mitä serkkupoikaikin sai viime vuonna ja parantui. Joskus vaikuttaa siltä, että kaikki perustuu pelkkiin uskomuksiin ja kantapäähän kautta saatuihin oppeihin.

Mistä rennon olon saanut potilaan tietää lähtikö stressi ja putoisiko taakka harteilta? Vai oliko vika aivoisäikeessä, jonka heijastusalue isonvarpaan päässä oli erityisen arka?

Jos potilaasta tuntuu, että hoidot auttavat, siihen ei millään tohtorilla ole mitään sanomista. Sen myöntävät vanhat ja viisaat lääkärit itskin.

The Finnish-American

RAIVA AJA

continued from last week.

The Translator

By Walter M. Poti

Chapter 3

CONFUSION AT THE DOCTOR'S AND DENTIST'S OFFICE

My most difficult task as an interpreter was the visit to the doctor's office, for what sixteen aged kid knows anything about adult sicknesses, pain and ailments, even in one language, say nothing about two.

The patient's description of his problem left me utterly blank, and the doctor's searching questions even more so. I heard words that I had never heard before. The ailing patient might just as well have spoken Arabic and the doctor in Swahili and my confusion and lack of understanding could not have been worse. I felt like a complete dummy at a loss for words, either Finnish or English.

But for all my ignorance and bungling, my patients all got better, oh no, not right away, but eventually. I never did know how the doctor came through the ordeal. For myself, it was usually a whole nickel profit.

I recall vividly the visit to the dentist.

Due entirely to my fault in translating, the visit resulted in unnecessary, excruciating, physical pain to my client and anguish, guilty, mental pain to me.

Old man Mattila had been up all night with a raging toothache, so first thing in the morning we were at the dentist's office. Now I was just plain afraid of dentists, unnerved and shaking in my boots.

I stammered and my voice trembled as I tried to explain to the dentist the reason for our visit. Just to be in the

dentist's office was scary enough, but to also have to talk to him had me in near panic.

Somewhere my words became jumbled as I passed on and answered the dentist's question: Did Mr. Mattila wish to have the tooth extracted with painkilling Novocaine or without?

The dentist misunderstood my answer and without further preparation had his forceps firmly locked on the aching tooth. He twisted, yanked and pulled; Mr. Mattila twisted, cursed and yelled. His open-mouthed bellow bouncing off the walls caused the framed dental school diploma to swing dangerously and crash to the floor. At that moment I was glad it was not my tooth!

Fortunately, this whole painful ordeal took less time than it has taken in retelling. The dentist, with a flourish, dropped the offending bicuspid into the pan.

The previously unnoticed chart on the wall read "Painless Extraction 50¢." My now relieved client handed the dentist a fifty-cent coin and much to his and my surprise, was handed back a quarter as change.

I had really been muddled when I had failed to understand the dentist and explain to my client that pulling a tooth without Novocaine, or "Painful Extraction" was only 25¢.

The kindly, suffering, old man did not blame me for the mix-up as with a gap-toothed grin he graciously handed me the saved quarter.

NEXT WEEK: Reluctant Cupid with No Arrows

Portland, Oregon

SCANFEST

Scansfest is a winter celebration by the Scandinavian community as an annual presentation to the entire Northwest community. Our goals are:

1. To promote Scandinavian culture and education in the Pacific Northwest.

2. To ensure an endowed, ongoing Scandinavian Studies Program at Portland State University.

3. To expose our friends and neighbors to our colorful Scandinavian heritage and traditions.

The 1985 Scansfest will include a glorious Scandinavian music festival "Northern Nights, Northern Lights", a concert featuring internationally renowned Scandinavian performers, supported by the combined Scandinavian choruses in Portland. Once again, meet the visiting dignitaries at the concert at a gala champagne party. The concert takes place at the Arlene Schnitzer Concert Hall, on Friday, December 6, at 8:00 p.m.

CALENDAR OF SCANSFEST EVENTS

Friday, Nov. 29, 7:00 p.m., 30th anniversary of the crowning of Lucia, and a tree-lighting ceremony at the Lloyd Center sponsored by the Scandinavian Club of Portland and the Lloyd Center Corporation.

Friday, Dec. 6, 8:00 p.m.

"Northern Nights, Northern Lights". Vocal soloists from each of the Scandinavian countries. Rolf Björling, tenor, Sweden; Nina Rodsrud, soprano, Norway; Jaakko Korvinen, bass/baritone, Finland; Danish mezzo-soprano to be announced later. The concert will also include the combined Scandinavian men's and women's choruses. Cost is \$10.00 to \$125.00 per person.

Saturday, Dec. 7, 10:30 a.m. - 5:30 p.m.

"A Scandinavian Christmas". \$1.50 adults, \$1.00 senior citizens, \$0.50 children. Smith Center Ballroom, Portland State University. Enjoy the sights, sounds, and tastes of Scandinavia.

Saturday, Dec. 7, 7:30 p.m. Scandinavian male chorus and Scandia women's choruses; annual Christmas concert and dance. Norse Hall, 111 N.E. 11th, Portland. \$5.00 adults, \$1.50 students, children under 12 free.

Scandinavian Book Fair

The Scandinavian Book Fair will feature books from Scandinavia in local book stores and libraries.

For additional information about all Scansfest events, write to: Scansfest c/o F.A.L.H.F., P.O. Box 1838, Portland, Oregon. 97207.

R. W. BICKFORD
INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street Ashburnham, MA
01430
Telephone 827-5909

Smith Funeral Home
ELDEN J. BJURLING
69 Vernon St. Gardner, Mass.
Tel. 632-0377

COFFIN'S
a store for men and boys
400 MAIN STREET ROCKLAND, MAINE 04841 PHONE (207) 596-6441

MEN'S - WOMEN'S
and
BOYS' WEAR

Kreeta Haapasalo,
first woman folk singer in Finland

The Perho River Valley was known for its kantele players even after other areas had replaced the kantele with the violin. This region, part of the Kokkola parish in Ostrobothnia, included the townships of Kaustinen, Veteli, Halsua and Perho.

The coat-of-arms of Kaustinen includes a violin. Veteli has a seven-string kantele; Halsua shows two 13-string kanteles, while Perho shows a butterfly.

The musical instruments indicate cultural lineage in music. Kaustinen is the location of annual music festivals. Halsua has been noted for a group of twelve kantele players performing in concert.

Many surnames from this region have been associated with music, even extending to Finnish American descendants. Such names include Haapasalo, Huntus, Järvi, Kallio, Koski, Kanala, Karvonen, Kauppi, Kental, Peltoniemi, Puro, Räisänen, Salo, Tasula, Tofferi, Virkkala and Östermark.

One musician stands out as the first woman folk singer of Finland, who performed with the kantele.

She was Kreeta, born in Kaustinen, November 13, 1813. She was the daughter of Jaakko Järvi (1779-1848) and Liisa (1774-1860), daughter of Elias Björn. Kreeta was the fifth child of this couple.

At age six she started to play the violin and a 7-string kantele belonging to Juho Vanhatalo, who gave her her first music lessons. She soon set aside the violin and concentrated on the kantele, on which she showed

promise after the lessons with Juha.

Her half brother, Apeli, made her a small 6-string kantele of alder. Her talent improved as she practiced on her own instrument, and also began to sing the songs. In later years she claimed to have inherited her musical talent from her maternal grandfather, Elias Björn.

At the age of 13, when her parents moved into a retirement home, she went to live with a married sister Kaisa and husband Juho Kopsala. Five years later she managed to get near her parents by working as a maid in the home of Elias Järvi, and also as a seamstress in the neighborhood.

Kreeta was married in 1837 to Joonas Huntus (1814-1890), who also was born in Kaustinen. They lived temporarily in a hut belonging to Joonas' father. Their life together was difficult because the husband was unable to learn a craft and hold a steady job, causing them to move from place to place. Meanwhile the union brought forth eleven children: Maria 1837, Juho Jaakko 1839, Joonas 1841, Anna Liisa 1842, Matti 1845, Antti 1847, Kreeta Sofia (Hia) 1850, Kalle 1852, Heikki Kustaa 1854, Matilda 1856 died 1857, and Toini Matilda 1858. In 1850 they became caretakers of a crown estate named Haapasalo.

By 1853 Kreeta had adopted the surname of Haapasalo. She had begun to perform on the kantele before audiences at age 38 in 1851 to earn a living for the family. Her playing of the instrument had been interrupted during the earlier period of her marriage.

She had developed her voice singing during periods of grief and sadness, and also to please and soothe her children. Her songs became a part of her performances on the kantele, on trips to Kokkola, Oulu and other nearby towns.

In 1853 she performed in the presence of Sakari Topellus. His writeup of her performance was with such high praise (it appeared in several newspapers) that it gave her nationwide renown. This resulted in Kreeta's travelling to perform in St. Petersburg and Stockholm. This was at a time of the nation's awakening to the Kalevala story.

Her tenderhearted emotional songs and the music of her instrument resulted in her becoming the nation's first woman folk singer. Her budding career was followed with great interest and joy by the general public, although some folks closer to home criticized her for neglecting her family. Some criticism could have been due to envy.

Kreeta's daughter Sofia (Hia) learned to play the kantele and began to travel and perform with her mother. Later they were joined by Sanna Puro, Kreeta's half sister's grand-daughter. She was known as Soitto-Sanna.

Between the period of 1851 to 1890, Kreeta had performed in various locations throughout Finland. Documentation shows 50 trips, including the ones to Stockholm and St. Petersburg. Her repertoire included religious, secular and dance music. One of her compositions that most Finns know is "Mun kanteleeni kaunitin". Another one that she composed is "Minun leipäni pienin on pantu" which is a story of her life, as she sang in 1853.

She died March 29, 1893 in Jyväskylä, where she had moved to live with her daughter Kreeta Sofia Räisänen.

Ilmari Krohn and Mikael Nyberg documented Kreeta's compositions in their archival collection. Veikko Kallio (born 1909) is a great grandson, known as an accomplished kantele player and composer.

Kalevala
Study Group

FITCHBURG, MA - The Finnish Cultural Center is sponsoring a Kalevala Study Group. An organizational meeting will be held at 7:30 p.m. on Tuesday, November 5, 1985, in the Finnish Cultural Center of Fitchburg State College. The study group is free, and is open to the public.

The Kalevala is a Finnish national literary work which celebrated its 150th anniversary this year. The epic is sited as one of the works which helped to develop the Finnish national culture. Published in 1835 Kalevala became the first written account of the many folk poems, songs and tales that made up the Finnish heritage.

Kalevala has been translated into 40 languages, and is among the great epics of mankind, together with, for instance, Illiad and Odyssey, Nibelungen and Edda poems.

The inspiration of the Kalevala was even carried into Finnish-American communities; in the Fitchburg Saima Hall Kalevala-like scenes decorated the walls of the main hall.

People who wish to learn more about the Kalevala Study Group are invited to attend the November 5th meeting. The Finnish Cultural Center is located on the second floor of the Fitchburg State College Library, 160 Pearl St., Fitchburg, MA.

For more information contact: Sirkka Hoglund, Tel. (617) 827-5766.

RAIVA AJA
needs office help

Knowledge of Finnish helpful, but not necessary. Apply in person Monday through Friday between 8:30 am. and 3:30 pm.

Raivaaja Publishing Co.
147 Elm St.
Fitchburg, MA. 01420

Kreeta Haapasalo
(1887 photo)

Kreeta's half sister's daughter, Priita Liisa Puro, and granddaughter Soitto-Sanna, made concert tours similar to the ones made by Kreeta and daughter Sofia. Sanna married Jaakko Östermark of Toholampi (1836 - 1883), who was an instrument maker and who made 20- and 21-string kanteles for Kreeta.

One of Kreeta Haapasalo's songs closest to her heart is the following:

Minun leipäni pienin on pantu
Kreeta Haapasalo 1853

Minun leipäni pienin on pantu,
levitetty niin leivälle,
jota minun täytyy koota
pelevoilla ja murheella.

Lapseni minun kotia
niin huonolle hoitelle jäi,
kun minun täytyy lähteä
ympäri maata näin.

Elatusta hakemaan
kuin lintu poijilleen
siksi, että he joutuisi
kerran omille siivilleen.

Ei tämä raskahaksi
käsilleni käy,
vaan mun sydämelleni,
joka ulospäin ei näy.
Ennen minä vetäisin
vaikka kiviä kelekasa
ennenkö minä kävisin
näissä herrain hoveissa.

Itku se oli minulla
aina vuorovärsynä
kun minä ylösa jätellin
näitä tiellä käyresä.

Minä luotan Luojan päälle,
joka voi minua lohruttaa
ja ilman mitään vaaraa
taas kotiani johattaa.

The free translation of the Kreeta Haapasalo story is derived mostly from "Kokolan Pitäjän Yliösan Historia" by Pentti Virrankoski, printed by Keski-Pohjanmaan Kirjapaino OY, Kokkola, 1961 and also a part from "Kantele" by Anneli Asplund, published by Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1983. -Walter O. Nisula Quincy, MA

KALENTERI

ALASKA

Oct. 27 - Dec. 10 - For the Floor, an International Exhibition of contemporary Artists' Rugs. Features works by two Finnish artists; Maija Lavonen and Paikki Priha. Anchorage Historical and Fine Arts Museum, 121 W. Seventh Ave., Anchorage. Tel. (907) 264-4326.

CONNECTICUT

Oct. 26 - Dance, 8-12, Sampo Hall, Canterbury. Music by FinnSound with vocalist Aatos Autio.

MASSACHUSETTS

Oct. 19 - Mini Fall Fair, 10 a.m. - 1:30 p.m., Kaleva Home, 107 Mechanic St., Fitchburg. Featuring a flea market, cake and pie sale, pannukaku, vegetables and fruit, plus luncheon items. Sponsored by the Kaleva Society.

--Dance, 8 p.m., Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by FinnSound with guest vocalist Aatos Autio.

Oct. 22 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Elm St. Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Oct. 26 - Dance, 8 p.m., Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites.

NEW YORK

Oct. 1 - Nov. 1 - A Nordic Quintessence, ASF Gallery, 127 East 73rd St., New York. The first in a six-part series of art exhibitions will feature 5 artists - one from each of the Nordic countries. From Finland, Juhana Blomstedt, whose solo exhibit will take place in April '86.

Oct. 14, 19, 23, 26 - Martti Talvela, bass, will sing the role of Dosyif in the new production of Modest Musorgsky's "Khovanshina", Metropolitan Opera, Lincoln Center, New York. (212) 666-8750.

Oct. 23-28 - Vladimir Shafranov, Finnish (Russian born) jazz pianist. Quintet with saxophonist Pepper Adams, trumpeter Tom Harell, bassist Ray Drummond, drummer Al Foster, West End, 2911 Broadway, New York. (212) 666-8750.

Oct. 24 - "Form Follows Approach: The Work of Finnish Architect Reima Pietilä" lecture by Dr. Malcolm Quantrill, professor of Architecture, Texas A & M Univ., who will be discussing the whole range of Pietilä's work in relation to his new book: Reima Pietilä: Architecture, Context and Modernism. Urban Center, Main Floor Gallery, 457 Madison Ave., New York. (212) 753-1722.

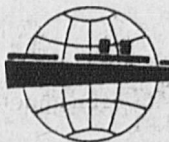
Nov. 21 - Jean Sibelius - Kullervo Symphony, Charles Wuorinen: new work for tuba and orchestra on the theme of Kullervo (world premiere), 8 p.m., St. Peter's Church, Citicorp Center Lexington Ave., & 54th St., New York. For information and reservations: (212) 280-3825.

PENNYSYLVANIA

Oct. 25 - Nov. 17 - Scandinavian Film Festival, Walnut Street Theater, 826 Walnut St., Philadelphia. Features eight Finnish films. Presented by the International Cultural Exchange of Philadelphia. For more information: (215) 387-1307.

Nov. 1 - 27 - Exhibition of paintings by Marjukka Kaminen, The Kling Gallery, 2301 Chestnut St., Philadelphia. Presented by the International Cultural Exchange of Philadelphia. For more information: (215) 387-1307.

St. Paul, Minn.

Friends
of the
Immigration
History
Research
Center

IHRC celebrates 20th

The Friends of the Immigration History Research Center of the University of Minnesota invite the public to join them in celebrating the Center's 20th anniversary Saturday, November 2 at St. Paul's Landmark Center. The gala will begin with a wine reception at 6 p.m. and will be followed by a multi-ethnic banquet, a program and a public dance.

The center in whose honor the celebration is being held was established in 1965 and holds the historical records of 24 American ethnic groups from Eastern, Central and Southern Europe and the Near East. It has become the leading research facility for the study of American immigration and ethnic history and its collections document the experiences of millions of immigrants who came to the United States in search of a better life.

The Finnish Collection at the Immigration History Research Center (IHRC) is one of the largest. The IHRC has sponsored and participated in many Finnish American projects including the United Fund for Finnish American Archives, Finn Forum, Reunion of Sisters Project and FinnFest USA. A recent addition to its collections are the Minnesota Finnish American Family Histories.

Marilyn Chlat, president of the Friends of the IHRC, said, "This gala celebration is being held so that more people will become aware of the very important work the IHRC is doing. We hope it will generate interest and the kind of support the Center needs to carry on its many projects."

A Clearing of Daisies

John Aho of Townsend, Massachusetts, has produced a second collection of poetry. His first book, "A Butterfly in the Greenhouse," appeared last year.

The new volume, entitled "A Clearing of Daisies," deals with the rural experience and the interactions of people of New England. The poems range from the humorous narrative "The Only Restaurant in Town" to a more serious commentary in "Meltdown of a Mind."

John Aho will be at the Applewild School Fall Festival on Saturday, October 19, from

9 a.m. to 4 p.m. to autograph and discuss his book. The Applewild School is located on Prospect St. in Fitchburg.

Aho will also be autographing his book on November 9, 10 a.m. - 1 p.m. at the Sam Thorpe Art Gallery, 30 Elm St., Townsend.

You can order "A Clearing of Daisies" from Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600. The cost is \$5.00 plus \$1.00 for postage and handling. Mass. residents add 25¢ sales tax.

Eksoottinen Suomi

Hirvi kulkee jätin jalojaan pylväskenttälleen pahanhajuisen auton seassa. Sen miehen on tullut, että ostoskeskuksen toisella puolella taitaa vielä olla syömättömiä koivunvesoja, ja näin kesäaamuna kolme on oikea aika käydä tarkistamassa asia.

Lähestyvä autonhurmaa saa sen ensin hirtettäväksi korvian, mutta kaupunkilaisihminen se tunnista heti, että kysymyksessä on dieselmoottori. Siis taksi. Taksimiehet taas ovat tottuneita aamuksiin hirviin.

Taksi ulvuaa pihaan ja jää nauttimaan. Oven läimäys saa hermoheikon ruskon kääntymään yllä parkkipaikalle.

Hirvi sen sijaan tuhahtaa sielunsa halveksivasti ja jatkkaa hätäilemättä matkaansa. Se on tottunut taksinoviin ja lehdentakajoihin.

Tuulen alapuolella on koko ajan seileys hievahtamatta ja panilainen turistiryhmä, jonka alkaessa ja valo on herättänyt. Ryhmästä yksi saa näpytyksiä nikonillaan kuvan, jota kotona saakkeupien ääressä ei uskota oikeaksi. Tulee oikein riittäin.

Luonto on tunkenut niin syvälle suomalaisen psyykeen, että oikeita kaupunkia ja kaupunkilaisia meillä tuskin vielä onkaan. Luonnolla suomalainen tarkoittaa metsää. Kun Suomea katsoo lentokoneesta, on maa theään metsäkarvan peitossa, ja maan päällä hirtontin peittää kaikkiä metsäaureja. Veikko Huovinen nimittää suomalaisia loiseläimiksi isäntäeläimen havupuu-turkissa.

Metsä on myös eristännyt suomalaisia toisistaan, ja sitä on riittänyt niin, ettei ole tarvinnut asettaa tiheiksi kylliksi. Aina on riittänyt tilaa johon lairata ja viästää. Jukolan Lavin tavoin suomalainen menee mielellään metsään saatuaan tarpeekseen väljensä seurasta. Metsä on ollut lohduttaja kun yhteisössä eläminen on ollut vaikeaa, sillä metsässä ei tarvitse olla sosiaalisia.

Mitä kauemmin on kulunut siitä kun muuttimme pois maaseudulta, sitä koskemattomampaan luontoon me kaipaamme. Maalaiset viihtyvät vielä viljelyssä kulttuurimaisemassa, jossa näkyy tehdyn työn jälki, mutta kaupunkilaisukupolvi on tahtovinaan korpeen. Lappiin, ulkoasutukseen - niin kuin muutkin turistit, Tosiasiaa siellä ei jaketa viihtyä vailla ohjelmaa, ja unetomana vuorellaan pyöriselevä lomakylä isäntä saa loistoidean: puuhaa!

Metsään paennut alkoholisti nukuu juhannuspäivän aamuna sanomalehtin kääriytyneenä. Hirvi kulkee ohi askeleitaan varoen ollakseen häiritsemättä nukkujaa. Metsien mies kuulee kyllä hirven askeleet uuneensa muttei herää.

Vasta päälle vyöryvä pansari herättää hänet. Luutnantti huutaa taas jotain, josta ei saa selvää.

Mies säpsähtää herälle, näkee sinisen talvaan ja ymmärtää olevansa Pasilassa. On kesäaamu, lämmintä ja valoisaa. Talvi on saatu palella muovi-

teltassa. On lähettävä etsimään ryyppyä.

Kesäaamujen valoisa tyhjyys saa kaupungit näyttämään hyljityiltä. Samana iltana hirsuohjelmien liikemies kertoo ravintolassa kuinka hän aamulla oli vilkaissut hotellihuoneen ikkunasta ja säikähtänyt kuulakseen: ihmiset, autot, kaikki poissa. Vain tuuli riepottelemassa sanomalehden sivuja pitkin tyhjää katuja. Taas!

Sitten torin polkuihin lähestynyt repaleinen hahmo, joka näytti myös etsivän muita ihmisiä. Toinen eloonjäänyt.

Kannattaa kertoa turistille kesäpäivänä Suomenlinnassa, että talvisin me ajamme tuosta ylitse, on bussiyhteyskin, ja kuinka me lkevästunnun karkkaamme tuhatpäisinä laumoina kävelemään päättömästi jätelle.

Mutta kaamoksele eivät sähkölaitokseen mahda mitään. Silloin Suomi vastaa on eksoottisimmillaan, oikea tyyli yomaa, jossa raahataan kiukuttelevia lapsia päivähoitoon ja lumisellaan bussipysäkeillä. Päinvastoin kuin ulkomaila luullaan, on täällä talvisin kuitenkin hyvin lämmintä. Asunnossa, työpaikoilla, liikennevälineissä ja julkisissa tiloissa on meillä paljon lämpimämpää kuin Keski- ja Etelä-Euroopassa. Asunnot yllä lämmittävät turvaliikkeitä pesiksi. Ulkoilmassa ollaan pakkailla vain mitään osaa vuorokaudesta, mutta miehille on silti kehitetty erityyppisiä alushousujen mallisto, jossa on muotivärejäkin.

Talot eristetään Suomessa hyvin, ikkunat ja ovet ovat ainakin kaksinkertaisia, ja ihmiset maksavat koko parhaan työikänsä seinä, joiden keskellä asuvat. Uneton nuori perheensä nousee hiljaa syngynlaidalle ja haroo taskulaskimellaan yöpyödyt. Kiivaan napatelun jälkeen hän laskentuu huoneiston takaisin pöydänsä, joihin laskein jää näyttämättä katoille itseläiseviä numeroita.

Suomessa kuplii pinnan alla. Kolmeenkymmenen vuoteen ei tapahtu mitään, sitten pilhaan alaa piiska ja ambulanssi. Poliisille kerrotaan, että se oli sellainen ihan tavallinen mies. Kuka olisi uskonut? Vähän hiljaisensorttinen.

Eteläeurooppalainen tai amerikkalainen havaitsi heti pidettyvyytemme ja lähmytemme. Sen tuntuu tuottavassa puheessamme, hiljaisuudessa, tokiyvyssämme ja hitaisareaktioissa. Pidämme pitkää välimatkaa keskustelukumppanillemme, kätteleme ja koskettemme säästeliäisesti. Kaiken maailman syleilyt ja poskisuudelmat näyttävät meistä teennäisiltä.

Alkoholista kyllä olisi apua, mutta suomalaiset ovat hyvin raitista kansaa, vaikka me luulemme päinvastaista. Meillä nimittäin vilnaanevaksi si miestä, joka juopuu pari kertaa vuodessa - niin kuin Jukolan Simeonia.

Suomessa juodaan lähinnä kahvia ja maitoa. Maitoa juovat myös aikuiset, eivät vain sairast ja pikkulapset kuten muualla. Isot raavaat miehet

särpivät maitolasillistaan karmajanpaistin tai pizzan kanssa. Edes makkarakkioista ei pidä mennä pyytämään pulloa olutta tai joutuu naurunalaisiksi, vaan makkara huuhtoutaan alas kahdella desillä kylmää maitoa. Ei ole ihme, että vilnaa ei sitten oikein osata käyttää. Jos sitä joskus satutaan samaan.

Suhde alkoholiin on äärimmäisen kleroutunut. Täysraittuista on varmasti enemmän kuin missään muussa ei-islamilaissa maassa. Meillä uskotaan, että viinakaupassa nähty opettaja on juoppo, pullo olutta voi vahingoittaa siksi että Jeesus joi Kaanaan häissä alkoholia viiniä.

Kuinka moni meistä voiki-lyettyä muovikassia ratkassa tuntematta oloaan yhtään vai-vauneeeksi? Miksi kahden pulloin kilahdus toisinaan on niin kiusallista, vaikka ne olisivat kaluruualla tarkoitettua vaiko-viiniä? Viinipulloa ei kukaan vahingossakaan roikota kädes-sään, eivätkä monet aikuiset ihmiset kehtaa edes kulkea viinakaupan ovesta.

Ja kun viinan o itseltään kielletty, niin se on kielletty absoluuttisesti, oli se kuinka typerä tahansa. Monista oli hienoa, kun Ari Vatanen huomattavan kansainvälisen rallikilpailun voitettuaan kielletty perinteisestä samppanjaruokuksesta ja kohotti autonsa katolta maitolasin.

Jos turistit kuitenkin tahtoo nauttia yömyönsä vastoin maan tapoja, niin hän tutustuu kieltojen ja estojen viidakkoon: portsaareihin. Alkon myyjäin, pi-miehin pulloihin ja pilserimäloksin. Yksinkertainen nyrkkisääntö on, että nimestään huolimatta ravintolassa ei yleensä syödä vaan juodaan ja tanssitaan, baarissa ei tarjolla alkoholi juomia ja kahvilassa ei useinkaan juoda kahvia vaan olutta. Hämmentynyt peittäksemme me yleensä ryh-dymme keittämään sisään astuvalle vieralle kahvia. Se tehdään sitä perusteellisemmin ja poissa viitetyään sitä kauemmin mitä pelottavampi vieras on. Kahvipöydässä tulee istua ainakin kahden kupin verran, ja siinä tarjotaan runsaasti pul-laa, koska pullo suussa voi olla puhumattana.

Vastoin ulkosuomalaisten käsityksiä suomalaisten yleisin saunajuoma on kuuma kahvi. Tosin kaupunkilaiset saattavat jo nykyään viedä saunomaan mennessä mökille korin olutta, mutta laajoilla alueilla Suome se ei tule kuuloonkaan, sillä olutta ei suvaita eikä sitä myydä kaupassa.

Raskaan ja hermojarepivän päivän päälle me keittämme kotiin tultua oikein vahvat kahvit.

Eksoottiseksi sanovat meidän luontoa.

Suomalaisen täytyy antaa olla rauhassa. Häntä ei saa pu-hurella tarpeettomasti saunan-lauteilla, puistonpenkillä tai bussissa. Hän viihtyy oikein hyvin. Kyllä hän yleensä ul-koamaailmasta pitää, kunhan ei tarvitse keksiä puheenaiteita. Viipittömminkin ystäväil-lä syöden ja vieraanvaraisuuden jälkeen hän huokaisee tyytyväi-sydestä päästyään heistä e-roon.

Suomalainen on mieluiten yks-in tehdessään työtä, yksin kes-tävyysjuoksijana tai hiihtäjänä, yksin mäkihyppytornissa ja formula-autossa. Uskontom-mekin on yksilökeskeinen ja henkilökohtaiseen ratkaisuun perustuva luterilaisuus, mun-kinkammion yksinäisyydessä sorvailtu. Katolisuden auto-ritarisuus ja kollektiivisuus ovat siitä kaukana: synnit kan-nectaan itse, eikä niitä säly-tetä rippi-isälle. Niinpä uskon-nolliset kokemukset ovat hyvin itimejä asioita, suurin piir-tein palkasta ja sukupuolielä-mistä seuraavia.

Iloton luterilaisuus on kuin Ingmar Bergmanin kuvaama vi-lustunut pappi, joka marras-kuisena aamuna odottaa muu-tama seurakuntalaistaan kyl-mässä harmaakivikirkossa ja joka alkaa itsek in epäillä. Y-rittäessään olla elämänmyön-teisempi uskontomme muistut-taa seurakuntanuorten mak-ta karapaistotilaa ja lentopallo-ottelua, jossa verrytelyasui-nen nuorisopappi pelaa vain puolittain tosissaan.

Kollektiivisia ja kapinallisia muotoja uskonto saa herätyslii-keissä ja Lapin lestadiolais-ten parissa. "Jeesus tulee pian-ladon seinässä keskellä lakeu-ta on ainoa lupaus liikkeestä ja muutoksesta koko pysähty-neessä maisemassa.

Meitä ei missään tapauksessa saa sorkka ruotsalaisiin. Pent-ti Saarikoski kirjoitti kuinka hän ei Vebäjällä tai Kreikas-sa tunne itseään samalla ra-valla vieraaksi ja oudoksi kuin Ruotsissa. Suomi on Itä-Eu-rooppaa, ei Skandinaviaa: Suo-nilaiselle ja venäläiselle

maistuu sama leipä. Ruotsen leipää syödessään tietää ole-vansa vieraalla maalla."

Jos meille erehtyy sanomaan, että suomihan oli myös ruo-tsin kaltainen kieli, me läis-käytämme sinkkanttisen passi-ma pöytään ja luemme ääneen: Tämä passi kelpaa matkus-tamista varten kaikkien maihin. Detta pass gäller för resa till alla länder.

Meldän on vielä saatava kys-syjä vakuuttamaan, että suomi on maailman vaikein kieli. Tek-kee niin hyvää itsetunnollemme osata jotain niin ainutlaatuista. Tyytävisiin kerromme vaikeita kysyttyisikään, että kie-lesä on 15 sijamuotoa, moni-murkainen astevaihtelu, sama-olla-verbi omistamista ja ole-massaoloa tarkoitamassa, ver-biä muistuttava kielto sana jne.

Suomessa osataan kieltä, o-piskellaan vieraskielisistä ki-kiä ja katsotaan dubbaam-omia elokuvia, joten suomes-sa selviää ummikkonakin. Silti me opetamme puoliväksin joi-takin ilmauksia osoittaaksem-me kuinka vaikea kieli meillä on.

Silloin käy selväksi, että meillä puuttuu vastine please ja bitte -sanoille. Mitä me sellaisella seuraelämän lisäk-keellä tekisimmekään, kun kielellemme on vielä niin lähellä luontoa ja lumisia metsiä, et-tä kehoitamme toisiamme suk-simaan jopa sinne.

Sellainen kieli soveltuu ker-tomaan, että ohitse loikki juuri saaliseläin, esimerkiksi hirvi. Liikkeen voi ilmaista sanomal-la, että riistäläin joko hypyi (teki useita isoja loikkia), hy-päsi (teki yhden ison hypyn), hypähti (yhden pienen), hypä-teli (useita pieniä), hyppelihi (sinne tänne), hyppäili, hypis-keli, hyppiteli, hyppyytti, hy-pähdytti, hyppitti,...

Sitten näytetään suunta kä-dellä ja lähdetään perään.

ILKKA MALMBERG
kuvat TAPIO VANHATALO

Pakinaa Voluntownista

Neiti Gloria Hyrricane len-nähti meillekin helmat heiluen ja tukka hulmuten.

-Kuin leikiten kaateli satojen vuosien vanhoja puita juurineen, pienemmistä puhumattakaan. Puhelin- ja sähköpylväät lan-koineen päivineen kaasi kaatuun. Nosteli kanaloiden kattoja il-maan ja kiukutteli kuten aina-kin vihainen nainen! Meidän-kin järvipahanen yritti ra-keentaa vaahtopäisiä laineita ku-ten ainakin valtameri. Puutai-puivat kuin oljenkorret kohti järven vesä. Ja ihminen sei-sol avuttomana ja pieninä kat-sellen luonnon raivoa. Tietään, että sille ei voi mitään.

Kujalan Aarnen syntymäpäi-vä bileetkin oli mennä pieleen. Ja kyllä niitä valmisteltiin. Ida lähetti Aarnen pois teiltä Neb-raskaan. Yrjö Ampuja lämpim-ti saunan ja pesi selän. Ida silitti paidat ja pakkasi mat-kalaukun ja heti Aarnen läh-dettyä lentokentälle alkoi Kuja-lan pihalla liike. Auraa tuli ja autoa meni. Valmistelut oli-vat käynnissä. Aurahaalin ko-ristivat Elsie Ampuja ja He-len Seele.

Mitä Aarne. Kaikesta tie-tämättä lenteli Ilmassa Neb-raskaan. Toisen maailmanso-dan - Aasikompanjan' reunon party' oli Nebraskassa. Tämä komppania oli tuike tärkeä Ita-liassa. Pojat vedättivät aaseil-la muonaa ja tarpeita Alpeil-le ja sieltä huipulta ammuske-livat natsia tainnoiksiin. Aar-ne oli soitellut Isälle miten komeasti Nebraskassa juhli-taan, oli possum kyljykset nel-jän tuuman pakuselit, mau-kaista, ei sellaisia räpäläitä kuin Connecticutissa syödään. Oli Idaho perunaa, Iowan mais-sia ja juhlakakusta hyppäsi tyt-tö pöydälle. (Joka osoittautui kalavälheeksi).

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

LAU'ANTAINA, 21 p. täyttyi Aura Hall suvusta ja ystävis-tä - asiasta tiedätään Aarne tuotiin sinne valheen silvillä. Oli virvokkeita ja alkupaloja, orkesteri soitti ja osa vierais-ta tanssi. Sitten tuli pulma!

Caterit eivät saapuneet tilatun ruoan kanssa. Ilmeni myöhem-min, että heillä ei ollut sähköä eikä puhelin-yhteyttä. Kylän kau-pasta ilmestyi pöytään voilei-päitä, ja kansa söi ja lau-teli. Aarne sai lahjoja, kortte-ja ja kukkia. Ollen hiljai-nen mies, niin Ida nousi pu-humaan ja kiitelti läsnäolevia Aarnen puolesta.

Aarne on syntynyt Michiga-nissa siellä jossain Kuparisaa-riilla. On asunut New Yorkis-sa yksinään ja Idan kanssa, ja monet vuodet Conn:ssa. Tä-sä meidän naapurina näin nel-jä vuotta. Aina myhäillen ja rauhallisena sekä autavana hyvin pidetty mies. Ja Aura-seurassa ahkera jäsen.

ROUVAT Oksanen ja Joberg täältä ja Viitalat Rhode Is-landista lähtivät Caribbean sieltä Floridaan, Martha Jalkanen, Esrer ja Leslie Jalkanen pojnapolka jou-tu farmionnettomuuteen ja vie-ttiin helikopterilla Hartfordin sairaalaan. On päässyt jo ko-hoittoon.

MAANANTAINA, 7 päivä tä-täkuuta oli Auraseuran Pot Luck dinner. Se ei ollut me-nestykseltä, sillä useat eivät tienneet asiasta mitään. Toinen sanomalehti tuli vasta samana päivänä ja toisessa ei ollut kirjoitusta ollenkaan. Joten huomautte kuinka tärkeät nämä sanomalehtemme vielä ovat tie-dotamassa hommistamme.

-Mutta nyt otamme vahingon takaisin ja pidämme Halloween-pukutanssit lauantaina, mar-raskuun 2 päivänä. Halloween on silloin jo takanapäin, mut-ta kun Sampo Haalilla humpaa-taan edellinen lauantai, niin ei haluttu samaksi päiväksi jär-jestä. Soittamaan tulee Karl ja Dennis Anderson, ne oman kyllä hyvät pelimannit. Toivo-taan erikoisesti pukeutuneita vieraita, sillä jaamme kolme rahapalkintoa parhaista pukimis-ta. Katsokaa ilmoitusta seuraavassa lehdessä. -Hertta Odell

Ja sitä se on.

Aarne Kujala
Congratulations on your
70th Birthday
September 21st -85

Ida
Karen, Rich, Darren ja Ryan
Vangel
Helen Seele
Jenny ja Yrjö Ampuja
Elsie Ampuja
Elsie ja Lauri Linden ja Arlene
Edward Suominen
Aune ja Eugene Laine
Hertta ja Kalle Odell
Maria Luterma
Toini ja Arvi Sjögren
Tyne Lindberg
Vieno Mallinen
Esteri Markkanen
Venla Oksanen
Anja ja Pentti Mallinen
Tyne Desabota

Ester Andron
Phyllis ja Ray LaBonte
May Westerlund
Aili Forst
Josephine ja Reino Stenback
Aino ja Eric Williams
Helen ja Osmo Pietilä
Betsy Roome
Ester, Leslie ja Karin Jalkanen
Tapio Meriö
Exilia ja Edwin Bartlet
Elizabeth, Gary ja Lance Gloude
Laina ja Jack Ahonen
Band "Sounds of Music"
Robert Seale, Bartender
Diane L. ja Clement L. Matteau
Alicia Silva

Voluntown, Conn.

Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO
Tel. 836-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Mitä löysit
ilmoituksista
tänään?

ARVO PAANANEN
Funeral Director
131 SOUTH LAKESIDE DR.
LAKE WORTH FLORIDA
Puhelin 582-0533

NIPPA SAUNANKIUKAITA
Lautavalmistetta sitten 1930
Saunankiukaita, Nippa Supre-ma huoneenlämmittäjiä, Nip-pa Energy-Maid keskuslämmi-tys laitteita, Nippa Wildfire Campstoves ja saunan tarpeita
Nopea toimitus. Bruce Mfg. Inc.
P.O. Box 213, Bruce Crossing, MI 49912 (906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Marmorisia ja graniittisia
hautakivia

COLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

MOODY'S DINER
and CABS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET

WALDOBORO, MAINE

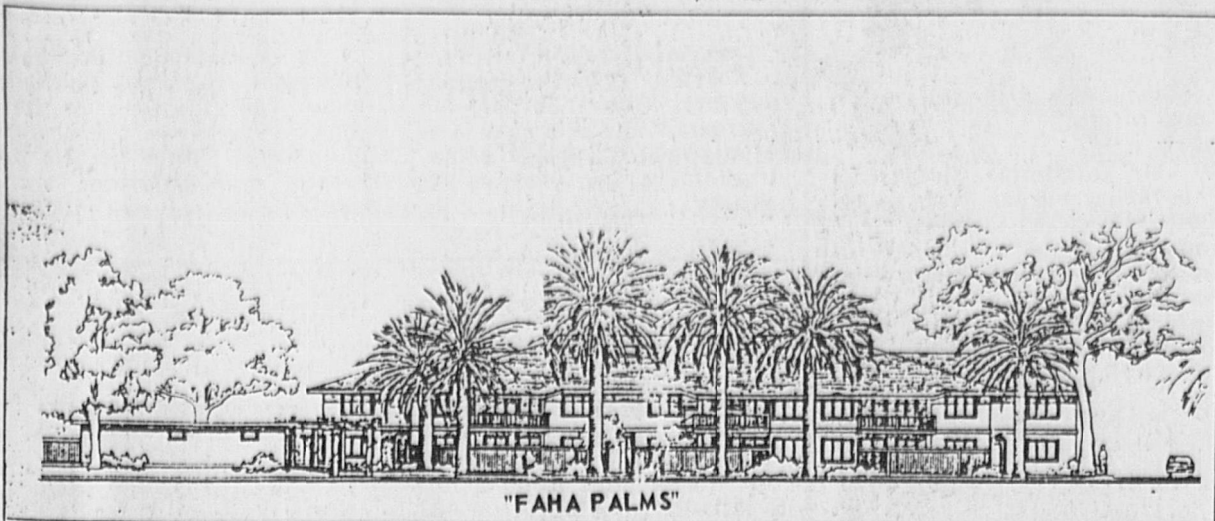
Tanssit
Sampo Haalilla
Rt. 169 Canterbury Ct.

Lauantaina Lokak. 26. klo. 8 - 12
soittaa Finn Sounds
solistina Aatos Autio

KAHVITARJOILU!

TERVETULOA!

IMATRA SEURA
740-40 St. Brooklyn, N.Y

"FAHA PALMS"

FAHA:n virallinen vuosikokous on tänä vuonna jälleen omassa "Heritage Centerissä", marraskuun 10. päivänä klo 1 iltapäivällä. FAHA Ladies keittävät teille maukkaan päivällisen klo 11:30 ennen kokouksen alkua. Koetkaa tulla mukaan kuulemaan, mitä on tapahtunut vuoden aikana.

Johtokunnalta saamme vuosikertomuksen. Siltä tulemme kuulemaan mitä on saatu aikaan viimeisen vuoden aikana. Samalla saamme kuulla vuotuisen tilinpäätöksen tilintarkastajan hyväksymänä.

Johtokuntaan valitaan 5 uutta henkilöä kolmen vuoden ajaksi. Erovuorossa ovat tällä kertaa nykyinen puheenjohtajamme - Paul Mäkelä, Arne Arnola, Barbara Foerster, Katherine Holmberg ja Walter Sundman. Tulkaa äänestämään omaa ehdokastanne johtokuntaan.

Vanha hotellirakennus on viety kaatopaikalle. Petalumaan ja uuden rakennuksen kaikki huoneet on myyty. Urakkoitsijat ovat alkaneet perustuksen teon ja toivovat, että saiteita ei tulisi aivan lähialueita. Jos ilmat eivät pysy suoruusina, niin sitten voi rakennuksen valmistuminen lykkyä kesäkuun alkuun. Mutta toivomme sateettomaa pölyä, että saamme katon päälle, ja sitten voivat miehet tehdä työtä sateelta suojassa.

Uusi rakennus piirustuksen mukaan tulee näyttämään samankaltaiselta kuin entinen, mutta ympäristöllä on erilaiset vaikutukset. Ympäristöllä on erilaiset vaikutukset. Ympäristöllä on erilaiset vaikutukset.

Uusi rakennus tulee olemaan osuustoiminnallinen yhdistys. Osuuskuna vuokraa maan FAHA:ta määrättyllä ehdolla. Pariskunnasta ainakin pitäisi yhden olla 55-vuotias. Ensi yritys saada tarvittava pääoma rakennusta varten ei saanut tarpeeksi kannatusta ja siten muutettiin taloudellinen pohja osuustoiminnalliseen muotoon.

FAHA LADIES Hawaiian Lua onnistui hyvin syyskuun viimeisenä lauantaina. Laineen Unto ja hänen nuori lapsijoukkonsa pitivät huolen tanssimusiikista. Ainoa ongelma oli kun ei ollut paikalla ketään, joka olisi osannut hoitaa mikrofonilaitet-

ta joten ohjelman aikana muistutti tuppasi olemaan heikollista.

HYVIN pian uima-altaasta piti ottaa vesi pois ja korjata vahingoittunut pohja päällyste.

Uudet vierashuoneet ovat olleet hyvässä käytössä koko

kesän ajan ja näyttää siltä, että kysyntä tulee jatkumaan.

FAHA Manorin vanhin asukas Martha Wallen (93) on joutunut sairaalaan, mutta näyttää siltä, että ei häntä siellä kauaa pidetä. Hän haluaa tulla takaisin kotiin niin pian kuin vain on mahdollista.

-Tauno A. Ahonen

Kieliopeja Kiinaan

Japanin kielen opiskelu on tullut niin suosituksi Kiinassa, että Japanin kielen oppikirjat ovat loppuneet kaupoista. Kirjapula saattaa helpottaa japanilaisten erityyppisiä organisaatio, joka lähettää kielioppikirjoja Kiinaan.

"Useimmilla kiinalaisilla koululaisilla ei ole tarpeeksi oppikirjoja ja opetusmateriaalia huolimatta kiinalaisten innokkuudesta oppia kieltä, siksi päättimme lähettää kieliopeja, noin 1,000 koulun ja kirjaston Kiinaan", kertoi Joshi Hanari, joka on kirjoja lähettävän järjestön johtaja.

Kiinan hallitus on ylistänyt japanilaisten avulaisuutta, ja kertoi viime vuonna Japanin pääministerille Jasuiro Nakasonelle arvostavansa suuresti kirjalähetystä.

Ed Helander

Ennätysrinta televisioinnista

NEW YORK - NBC - televisioyhtiö on saanut Söulin vuoden 1988 kesäolympialaisten televisiointioikeudet. Sopimus solmittiin ennätysnopealla 300 miljoonan dollarin summasta. Kansainvälisen komitean edustajan mukaan mainostuloineen sopimuksen arvo voi nousta 500 miljoonaan dollariin.

ABC-yhtiö maksoi Los Angelesin kesäolympialaisten televisiointioikeuksista 225 miljoonaa dollaria.

NBC:n edustajan mukaan yhteisö aikoo lähettää Söulin kisoista 180 ohjelmatuntia, joista 80 prosenttia on suoria lähetystyö-

Maynard, Mass.

Muistojen kätkeistä

Silloin ennen, vuosikymmeniä taaksepäin kun meitä oli paljon, oli meillä myös monenlaisia hauskanpitoa. Kun kokoonnuttin kesäjuhliin ja syysjuhliin, oli siellä tavallisesti sellainen vakainen juttusäkki. He esittivät ohjelmansa aina ennen varsinaisen ohjelman esitystä, joten se ei häirinyt ketään, viihdytti vain yleisöä.

Tämän valehtelijain kerhon keskeinen henkilö oli Raivaajan vastaava toimittaja Yrjö Mäkelä. Hän oli päättäjän pitempi toisia ja hänellä oli valokone tuuhea tukka jo nuorena, joten hänet tunsi jo kaukaa. Hän oli niistä jutuistaankin siksi siisti, että siihen voivat punastelemaan pysähtyneet naisetkin kuuntelemaan, vaikka se tavallisesti olikin miesten sakkia.

Toiset vakinaiset esiintyjät olivat eri paikkakunnilta. Niku Hallila Worcesterista, Nikolai Tyni Abingtonista, H. J. Tisseri Gardnerista, Akseli Mattson ja Victor Hantunen Quincyssä, ja Jussi Helander Maynardista. Siihen myös pysähtyi yksi ja toinen yrittäen saada puheen vuoroa. Kaiken kaikkiaan se oli hauska ja mielenkiintoinen ryhmä. Sitä miellytti sivullisenkin kuunnella.

KERRAN meillä oli jalkapallokilpailu Maynardin "Tarmon" ja Fitchburgin "Reipaan" välillä Saiman kentällä kuuma heinäkuun sunnuntai. Tiedetään sen, että tällaisessa tilaisuudessa kumpaiseltakin puolelta penkkiurheilijat puhuvat suuria oman joukkonsa puolesta. - Se kuului asiaan, taisivat jotkut lyödä vetoakin.

Kilpailu päättyi "Tarmon" voittoon 2-1. Kilpailun jälkeen Jussi Helander käveli kentän laidalla ja katseli puuhin. Kun Jussilta kysyttiin, mitä hän katselee, Jussi vastasi, että hän katselee missä puussa se Tatu Heikkilä roikkuu. Oli kait tullut ennen pelin alkamista tehty tämänluontola vetoja. Tatu istuu penkillä ja naureskelee. Meillä pelaajillakin oli hauskaa, vaikka saimmekin väantää hikeä paladasta.

PELISÄÄNNÖT VAIKEA PALA MYÖS KEPULLE

Jatkoo sivulta 1

een tavoite päästä vaa'ankieleksi kariutui. Muiseakin keskusjärjestöissä ei puolue ole saanut merkittävää jalansijaa.

Jos ei hyvällä, niin pahalla

Sosiaalidemokraatit ovat joka tapauksessa viemässä pelisääntökysymystä päätökseen, joka tyydyttää ay-liikettä. Lopulliset linjat ovat vielä avoimia.

-Ainekset on kasattu. Nyt vaillaan selvä tavoite ja pidetään siitä kiinni loppuun asti. Hinnalla millä hyvänsä.

-Jos kepu pyrkii estämään asian sopimisen, on yhteistyö sen kanssa hylättävä kaikilla tasoilla.

Vihitty

Anastasio - Kaukoranta

FITCHBURG, MA - Darlene Elizabeth Kaukoranta ja Michael Peter Anastasio vihittiin Elm St. Lähetyskirkossa Pastori David E. Wuori toimitti vihkimisen. Häitä juhliitti Saiman Puistossa.

Morsiamen vanhemmat ovat Barabara ja Armas Kaukoranta, 360 Blossom St., sulhasen vanhemmat ovat Mr. ja Mrs. Andrew Anastasio, Rumford, Maine.

Morsian on Fitchburg High Schoolin graduuatti ja sai päästötodistuksen Boston Universitystä 1983. Hän on käyrätorven opettaja ja soittaa ja.

Sulhanenkin on BU:n graduuatti ja opiskelee parhaillaan N.E. College of Optometry koulussa valmistuen 1987.

Pariskunta teki hämmäskän

Pariskunta teki hämmäskän Maui ja Oahu saarille Havaijille ja asuu nyt Melrosen kaupungissa.

Koski-Schlichter

TOWNSEND, MA - Gail A. Schlichter ja Andrew J. Koski vihittiin St. Johnin kirkossa Townsendissa. Morsiamen vanhemmat ovat Mr. ja Mrs. Chester Schlichter, 373 Main St., West Townsend. Sulhasen vanhemmat ovat Mrs. Saara Koski, 110 East Gardner Road, Westminster ja edesmennyt Toivo E. Koski.

Morsian valmistui 1981 Notre Dame High Schoolista Fitchburgissa ja vuonna 1985 Bentley Collegesta, Sulhanen on Oakmont Reginal High Schoolin graduuatti.

Hämmäskän pariskunta teki Maineen ja Nova Scotia, Kanadaan ja asuvat nyt Berlin, Massassa.

Kommentti on SDP:n ay-siiteen kuuluvan kansanedustaja Reijo Lindroosin.

Viesti hallituskumppaneille tuntuu olevan selvä: Jos ei hyvällä, niin sitten pahalla, Mielummin edellisellä.

Fitchburg ja ympäristö

Kultaisen Iän Kerho

Suomalaisen Kultaisen Iän Kerhon viime viikoinen kokous pidettiin tiistaina, lokak. 15 päivänä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa.

Presidentti Anton Nopanen avasi kokouksen toivotamalla kaikki tervetulleiksi. Sitä seurasi "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin säestäessä pinaolla.

Alma Duley luki sihteerin raportin, mikä hyväksyttiin yksimielisesti. Anni Harju ja Martha Kivimäki lukivat sairasraportin.

"Happy Birthday" laulettiin Eino Heikkilän ja Sävle Syrjälän merkkipäivien johdosta.

Seuraavia kerholaista kiitettiin heidän kerholle antamistaan lahjoituksista: Aili Berkio, Mary Kumpula, Lilly Jämsä, Henni Lappalainen ja Anni Harju. Ensi viikon kokouksen kahvikomiteaan valittiin: Hilma Leppänen, Lempi Tiilikkala, Anni Harju, Tyne Pajunen, Henni Lappalainen ja Martha Toropainen.

Ohjelma oli seuraava: Wäinö Berkio soitti hanurisooloja. Anton Nopanen esitti yksinlaulua Neima Johnsonin säestäessä pianolla, mandoliinilla ja pianomusiikilla viihdyttivät Lempi Tiilikkala ja Neima Johnson ja lausuntaa tarjosi Henni Lappalainen.

Lopuksi nautittiin herkuista kahvista ja leivonnaisista.

Tiistaina, lokakuun 29 päivänä Bob ja Onera Lovejoy näyttävät diakuvia Suomesta.

Muistakaa kirjoittaa se kalenterinne!

Tulevia tilaisuuksia

Fitchburgin Kultaisen Iän Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa. Kaikki ovat tervetulleita!

Syysmyyjäiset ja kirpputori lauantaina, lokak. 19. päivänä klo 10 - 1:30 ip. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Järjestää Fitchburgin Kalevaiset. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, lokakuun 19 p., klo 8 - 12 yöllä. Soittaa FinnSound ja Aatos Audio laulaa. Järjestää FACS. Kaikki tervetulleita!

Syntyneitä

Poikalapsi lokakuun 7, 1985 Mr. ja Mrs. Aaron P. Somerolle (Robin A. Mattson), RR 1 Mason Road, Box 417, New Ipswich, NH.

Happy Halloween

Kirkollisia

Messiah luterilainen seurakunta

Perjantaina, lokakuun 18 p., klo 7:00 ill. Lutherilittolaisten kokous kirkolla.

Lauantaina, lokakuun 19 p., klo 10:00 aam. - 4:00 ip. LWML Rally - Keene, NH:ssa. Lähtö kirkolta klo 8:30 aam.

Sunnuntaina, lokakuun 20 p., klo 7:45 aam. Suomen kielinen Luther Hour WCMX, 1000 am. Leominsterin asemalla. Klo 8:15 aam. Suomen kielinen Jumalan palvelus.

Klo 9:15 aam. Sunnuntai koulu ja raamattuluokka. Klo 9:30 aam. Korkeakoululaisten raamattutunti. Klo 10:30 aam. Englannin kielinen Jumalanpalvelus ja H.P. Ehtoollinen. Klo 5:00 ip. "Potluck"-illallinen. Klo 6:00 ill. "Neljännes-vuosi"-kokous. Kaikkia seurakuntalaisia kehoitetaan osallistumaan.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina, lokakuun 20 p., klo 8:30 aam. radiohartaudesta NEW LIFE - asemalta WEIM, 1280, am. Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 ap. saarnaa past.

David Wuori. Klo 10:30 ap. kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina, lokakuun 22 p., klo 7:30 ill. Aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 ill. Viikkotilan hartaustilaisuus. Kahvitarjoilu kustantavat Mr. ja Mrs. Walter Mäki.

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohartausta HYVÄT UUTiset - lähetetään joka sunnuntai aamu asemalla WEIM - 1280, Fitchburg, klo 8:45.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg, sunnuntaisin, alkaen klo 2 iltapäivällä. Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan aina tarvittaessa.

HENGELLINEN "Tupa"-kokous pidetään lokakuun 18 p:nä (perjantaina) Kerttu ja Niilo Kopsalan kodissa, 107 Hope St., Fitchburg, MA. Kokous alkaa klo 7 illalla. Olette sydämellisesti tervetulleita mukaamme.

Florida kutsuu!

Edustokainen junan aika Bostonista mihin tahansa Floridan kaupungeista

\$150 aikuisilta, lapset puolella hinnalla

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St., Leominster Puh. 537-4536

SYYSMYJÄISET

KALEVA KODISSA

107 Mechanic St., Fitchburg, Mass. Lauantaina, lokak. 19p., klo 10 - 1:30

Kakkua, omenapiiraita, kahviläpää, pannukakkua, hedelmiä, vihanneksia, lihasoppaa, kirpputori

Järjestää Fitchburgin Kalevaiset

Kaikki tervetulleita!

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton Street, Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

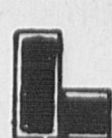
Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastajia, Kitchenmaid astianpesukoneita.

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. BOX 309 Westminister, MA Valitetaan myös kiinteistöjä Puhelin 874-2921

HENRY J. LEBLANC Insurance Agency, Inc.

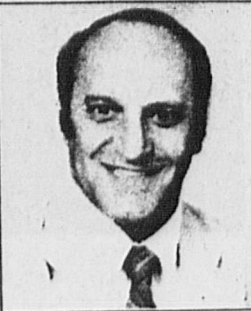
Täydellinen vakuutuspalvelu KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUSIA

376 Summer St., Fitchburg, Mass. Puh 343-4853 SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Poliittinen ilmoitus

Äänestäkää asianajaja James T. Angelos koulukomiteaan Asunut koko ikänsä Fitchburgissa

KOULUTUSPOHJA Fitchburg High Schoolin graduuatti Clark Universityn graduuatti Fitchburg State College; maisterin oppiarvo Suffolk Law School; lakitieteen oppiarvo

AMMATTIKOKEMUS

Palvellut 25 vuotta Fitchburgin koulujärjestelmässä opettajana, opintoneuvojana sekä asianajajana; 10 vuoden kokemus asianajajana Fitchburgin kaupungissa.

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass. Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORDGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

Huhtala Oil Company

East Templeton Puh. 632-1221

Perustettu 1945

Uudet asiakkaat tervetulleita Yli 35 vuotta ammattitaitoista palvelua.

MAY FUNERAL SERVICE

HAUTAUSTOIMISTO

WINSLOW P. MAY, johtaja Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood Mass.

Puh. 762-1509

KESKUSTASSA SIIJAITSEVA

FRANK H. MILES

COMPANY

1158 MAIN ST. HOLDEN MA

Hautaus-toimituksia vuodesta 1896

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, Ma. Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft Stephen R. Moorcroft

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST. • FITCHBURG, MA 01420 • TELEPHONE: 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means

Local or Distant

Our convenient location, easily accessible from all parts of city and suburban towns.

Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING

Sunset Plan

JOYCE I. HANNULA

Personal Financial Planner

79 East Rd. - P.O. Box 500 Westminister, MA 01473

874-0629 or 832-6368

Kuka ennustaisi maanjäristyksen?

Huipputeknologia, kiinalaiset heinäsiirakat vai suomalainen järjestysprofeetta?

Näitä vaihtoehtoja sopii pohdita maailman järjestysalueilla Meksikon katastrofin jälkeen.

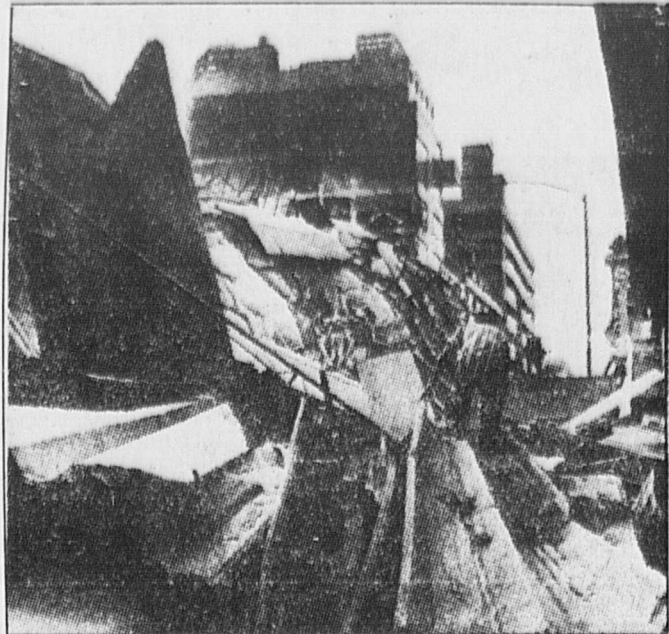
Ihminen uskoo kykynsä ennustaa luonnon suuria tapahtumia. Silti Meksikossa luonnonmullistus tuli täytenä yllätyksenä. Maanjäristysten jälkeisestä hyökkäyksestä eli tsunamista varoitava järjestelmä toimi kangerrellen.

USA:ssa Kalifornian rannikolla kerrotaan, että rannikon suurituhoilta välttyttiin vain siksi, että Meksikon järistyksen tsunami oli vain puolimetrisen.

Kalifornian seismologit ennustavat, että Los Angeles kokee järjestystuhoon 50 prosentin todennäköisyydellä lähimpien 30 vuoden kuluessa. Aika karkea arvio tämäkin.

Järistyksen ennustaminen ei ole kehittynyt niin, että sen hetki voitaisiin arvioida, sanoo seismologi Suomen Pekka Heikkilä seismologian laitoksella. Parhaiten niitä voidaan ennustaa alueella, joilla on jatkuva tarkkailu ja paljon tutkimusta kuten San Andrean siirroksesta. Meksikossa ei ilmeisesti ollut sellaista jatkuvaa seurantaa, joka olisi ollut tarpeen.

Neuvostoliittolaiset ovat Heikkilän mukaan maanjäristyksen ennustamisessa korkealla tasolla. Siksi hän ei halua arvioida, ovatko Neuvostoliittolaiset menettäneet paremmat kuin länsessä.

Tämäkin tuli yllätyksenä.

Kiinalaiset tarkkailevat lasipurkeissa olevia heinäsiirakoita. Niiden hyppy on viesti. Ennustus.

Suomalainen seismologi ei ota sirkkoihin kantaa. Hän kuitenkin myöntää, että kiinalaiset takavuosina onnistuivat jossakin suhteessa oikein ennustamaan. Ja totta on, että jotkut eläimet käyttäytyvät rauhattomasti vaistotessaan esijärityksiä yms.

Järityksiä ja suhteellisen suuriakin tapahtuu kaiken aikaa. Ennen kuin niiden ennustamisella on mitään merkitystä pitäisi pystyä ennakoimaan aika

tarkasti paikka ja aika.

Itseoppinut maanjäristysten ja niiden ennustaja turkulainen Teo Santavuori ennusti viime torstaiksi tavallista suurempaa maanjäristystä. Ennustus julkaistiin torstaina Turun sanomissa. Meksikossa järisi torstaina. Harmittiko se seismologian ammattilaisista?

-Ei sen kummempin. Eihän se noita meteorologejaakaan kaittele, vaikka joku sääprofeetta onnistuisikin paremmin kuin he.

-Sitä paitsi amatööreille satuneista epäonnistumisista ei koskaan lukua pidetä. Olikohan kyse onnekkasta sattumasta?

Bussilakko alkoi

Oy Liikenne Ab:n ja Hakkilan Liikenne Oy:n bussiliikenne katkesi pääkaupunkiseudulla viime viikon keskiviikkona 400 bussikuljettajan ryhtyttyä lakoon. Työnseisaus oli alunperin suunniteltu yhden päivän maittiseksi, mutta se jatkui edelleen torstainkin.

Työtaistelu puree ennen kaikkea Koivun-Helsingin bussiliikenteeseen sekä osittain myös metron syöttöliikenteeseen. Lakko koskee myös joitain vantaalaisia asutusalueita.

Kiista koskee työehtosopimuksen tulkintaa. Kuljettajat katsovat työnantajan jättäneen maksamatta 29 - 33 pennin tuntipalkan korotuksen, mikä vastaa noin 50 markkaa kuukausipalkkoihin, ilman iltatyö- ja sunnuntailisiä.

Lakolla pyritään selvittämään myös vapaa-ajan ylityökorvausten maksaminen sekä työsuojeluvaltuutetun ajankäytöstä.

Partek ohjuslaitteet

Suomalaisen yhtiön Partekin omistaman ruotsalaisen Hiab-Foco-yhtiön toimitukset Yhdysvaltain sotatoullisuudelle jatkuivat vielä tämän vuoden ajan. Partekin johtajan Carl Gustaf Bergströmin mukaan kysymys on viisi vuotta sitten solmitusta kaupasta, jonka laillisuus on tutkittu Ruotsissa.

Viime maaliskuussa kokonaan Partekin omistukseen siirtynyt ruotsalainen Hiab-Foco on toimitanut yhdysvaltalaisien välikäsien kautta Pershing 2 -ohjusten laukaisulustojen käsittelyssä tarvittavia nostolaitteita USAn armeijalle jo useiden vuosien ajan.

-Toimituksista sovittiin noin viisi vuotta sitten, jolloin Partek ei vielä omistanut Hiab-Focoa. Ruotsin viranomaiset ovat sittemmin tutkineet asian ja todennet, ettei kysymys ole sotamateriaalista, joten toimitukset suoritetaan loppuun. Johtaja Bergström toteaa.

Bergströmin mukaan kysymys on "melko pienestä kaupasta, joka käsittää muutamia kymmeniä nostureita" eikä uusista kaupoista ole sovittu. Näillä näkymin toimitukset päättyvät tänä vuonna.

Hiabin toimituksista nousi Ruotsissa kuhu noin vuosi sitten, jolloin ruotsalainen yhdistys 'Insinöörit ydinvoimaa vastaan' jätti Ruotsin hallitukselle kirjeen, jossa se vaati kahden Hiab-nosturityypin luokittelemista sotamateriaaliksi. Ruotsin lakien mukaan sotamateriaaliksi luokitellaan mm. laitteet, joilla on tarkoitus käsitellä ohjuksia, ja niitä ei saa viedä maasta. Yhdistyksen mukaan on selvästi osoitettu, että Hiab 8001 ja VSL-nostolaitteet ovat sotamateriaalia, koska ohjuksia ei voi

nostaa laukaisualustaltaan ilman niitä.

-Me toimimme täysin Ruotsin lakien mukaan. Asia on tutkittu, eivätkä Ruotsin viranomaiset ole asettaneet toimituksille esteitä. Me toimimme monessa maassa ja noudatamme aina sen maan lainsäädäntöä, missä me toimimme, Bergström sanoo.

Kontteja laivattu ehkä Suomen kautta

Noin vuosi sitten myös Greenpeace-järjestön ruotsalaiset jäsenet pyrkivät puuttumaan Hiabin toimituksiin. Järjestön tarkoituksena oli estää kahden nostureita sisältäneen kuljetuskontin laivaukset Ruotsista, mutta Hiabin johto ehti hävittää kontit ennen välikohtausta.

Ruotsin satamatyöläisten liitossa arveltiin tuolloin, että kontit laivattiin Suomen kautta. Partek kielsi tuolloin teitänsä mitään toimituksista tai laivauksista.

Väyrynen ei puuttunut asiaan

Ulkoministeri Paavo Väyrynen selvitti jokin aika sitten nosturijupakkaa eduskunnassa ja totesi, että kauppa on Ruotsin viranomaisten asia.

Väyrynen ei näe mitään moraalista ongelmaa siinä, että suomalaisten omistama yritys myy tarvikkeita yhdysvaltalaisiin euro-ohjuksiin. Väyrysen mukaan se on Partekin oma asia, joka ei kuulu Suomen viranomaisille.

Koivisto ei kommentoi

Tasavallan presidentti Mauno Koivisto ei kommentoi pääministeri Kalevi Sorsan (sd.) ehdotusta koota presidentin uudelleen valitsemiseksi laajaa, yli puoluerajojen ulottuva kansanliike.

Presidentin sisäpoliittinen erityisavustaja Martti Manninen vastasi presidentille osoitettuun kysymykseen presidentin ilmoittaneen "ettei hänellä ole tarvetta minkäänlaiseen kommentiin".

Slussenilta Saimaalle

Tukholmassa ilmestyvän suomenkielisen Demokraatti-sanomalehden päätoimittaja Pirkko Peltonen palaa Suomeen, sillä paikalliseradio Saimaan Aalot on kutsunut hänet vastaavaksi toimittajaksi.

Ennen kahdeksaa Tukholman vuotiaan Peltonen työskenteli Yleisradiossa, joten radiotyö ei suinkaan ole tuntematon työala.

Suomen Sosialidemokraatin kysyessä, miksi hän saattaa jättää rikkaan Ruotsin, Peltonen sanoi uuden toimen olevan sellaisen haasteen, että siihen ei voinut sanoa ei.

Pirkko Peltonen

Sorsa sai satikutia omiltaan

Harvinaislaatuinen hyökkäyksen kohteeksi joutui pääministeri ja puoluejohtaja Kalevi Sorsa, kun sosiaalidemokraattien puolueen eräät kansanedustajat kävivät lausumassa mielipiteitään. Kärkkäimmin Sorsan kimppuun kävi nuoremman polven kansanedustaja Arja Alho, joka sanoi, että pääministeristä on tullut puolueelle taakka. Alho sanoi lisäksi, että helsinkiläisenä kansanedustajana hän ei voi kuin ihmetellä, miten pääministeri Sorsa oikein kuvittelee puolueen pystyvän toimimaan pääkaupunkiseudun kunnissa. Pääkaupunkiseudun ongelmia rat-

kottaessa keskustapuolue on Alhon mukaan saannut sosiaalidemokraatteja pahasti lins-

Suomi siirtyi talviaikaan

Syyskuun viimeisenä viikon loppuna Suomi siirtyi talviaikaan eli kelloja veivattiin tunti taaksepäin. Näin ollen aamuisin on valoisampaa, mutta iltaisin tulee tunti aikaisemmin pimeää.

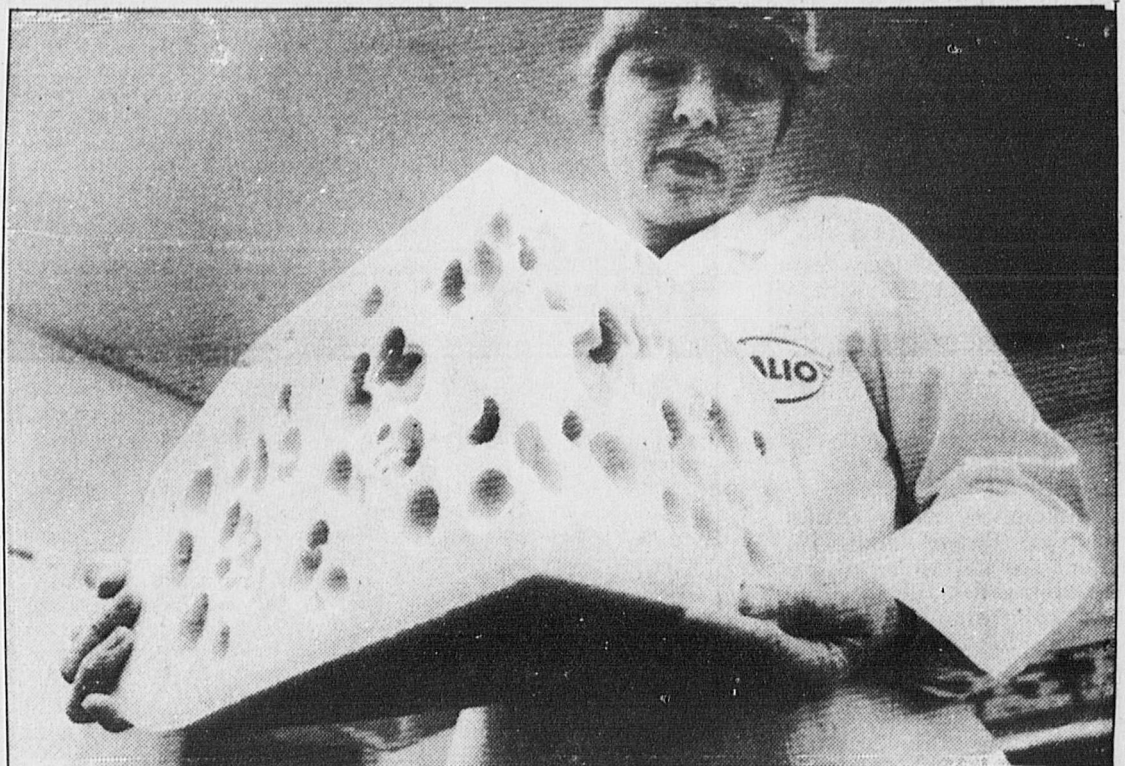
Juusto maittaa Suomessa

Suomi alkaa hiljalleen lähestyä maailman kärkeä juuston kulutuksessa. Tosin suomalaiset syövät juustoa edelleen vain puolet siitä, mitä maailman kärjessä olevat ranskalaiset.

Tuoreen kansainvälisen tilaston mukaan suomalainen söi viime vuonna juustoa keskimäärin 10 kiloa. Tämä raja ylittyy nyt ensimmäistä kertaa. Ranskalaisen keskimääräinen vuorokauden kulutus on 20 kilon rajan ja oli 20,5 kiloa. Kasvu edellisestä vuodesta oli runsaat puoli kiloa.

Toiseksi eniten juustoa söivät israelilaiset. Heidän kulutuksensa henkeä kohti oli 17 kiloa. Länsi-Saksassa päästiin 15 kiloon. Suomen edellä kulutuksessa olivat vielä Hollanti, Sveitsi, Norja, Puola, Tanska, Tshekkoslovakia, Yhdysvallat ja Kanada.

Juuston tuotanto on kahden viime vuosikymmenen aikana kaksinkertaistunut. Kun 1960-

Suomalainen syö juustoa kymmenen kiloa vuodessa, mutta vielä on pitkä matka juuston huipullurtaisiin, ranskalaisiin. He pistelevät juustoa 20,5 kiloa vuodessa.

luvun alussa juustoa valmistettiin maailmassa kuusi miljardia kiloa, oli valmistus vuonna 1983 noussut jo 12 miljard-

diin kiloon.

Samalla juuston merkitys suhteessa muihin maitovalmisteisiin on tuntuvasti kasvanut.

30 vuodessa juuston osuus maitovalmisteista on noussut runsaasta kymmenenosasta lähes kolmannekseen.

Let Finnair take you there.

Special memories need to be renewed. And going to Finland is a special way to do it. When you let Finnair take you there, you'll enjoy the only non-stop service to Helsinki, plus our traditional Finnish hospitality and our affordable APEX fares:

TO HELSINKI	9/15 to 5/14 (86 round trip)	5/15 to 5/31 8/15 to 9/14 (round trip)	6/1 to 8/14 (round trip)
From New York	\$690	\$ 895	\$ 985
From Seattle	\$925	\$1,063	\$1,176
From Los Angeles	\$966	\$1,154	\$1,238

Fares subject to change without notice

For reservations and information call your travel agent or Finnair, 800-223-5700 (Nationwide), (212) 889-7070 (in New York City), (206) 223-1033 (Seattle), (213) 623-7141 (Los Angeles).

When it's time to renew your special memories, let Finnair take you to Finland.

FLY SAS TO FINLAND

Enjoy wide body comfort from our five gateway cities—New York, Chicago, Los Angeles, Seattle and Anchorage. Make convenient connections throughout Scandinavia to the principal cities in Finland.

Ask your Travel Agent about Scandinavian Airlines convenient schedules, low air fares and traditional hospitality and service.

